

Magasin inni avisen!

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

Utgave 18, årgang 78

www.universitas.no

Torsdag 5. desember 2024

UNIVERSITAS HJELPER DEG GJENNOM JULA

Ikke gjør dette
på julebord

Slik bevarer du
julefreden

Julegaver på
budsjett

Stor juleøltest

Nyhet s. 10-13
Kultur s. 22-23
Anmeldelser s. 24-27

Student i sorg:
— Jeg trodde
nesten han var
udødelig Nyhet s. 6-7

RASER MOT EQUINOR:

— Bruker
universitetet for å
fremstå klimavennlig
Nyhet s. 8

EN HELT VANLIG ERFARING

30 prosent av kvinner tar abort i løpet
av livet. Maiken (29) har tatt fem.

Magasin s. 4-7

LEDER OG KOMMENTAR

UNIVERSITAS

Ansvarlig redaktør: **Dagny Mathilde Mohn**
dagny.mohn@gmail.com 46854623

Nyhetsredaktør: **Thea Eide**
Thea.eidee@gmail.com 93279217

Fotosjef: **Sara Aarøen Lien**

Desksjef: **Mona Soopalu**

Nettredaktør: **Frida Anine Hagen**

Uttegner: **Ida Fjeld**

Uttegner: **Lia Askew**

Uttegner: **Nora Hognes Berg**

Uttegner: **Sondre Kløvfjell**

Deskjournalist: **Tora Vassbotn**

Korrektursjef: **Astri Lovett Hageberg**

Daglig leder: **Maryam Amini**

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 3 Blindern, 0313 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

Leder

Studentparlamentet har et poeng

Dagny Mathilde Mohn,
Ansvarlig redaktør

For hvert år som går virker drømmen om en hvit jul fjernere og fjernere. Klimatoppmøtene virker mer og mer meningsløse, og troen på reell endring svinner hen sammen med hjemmet til Sankt Nicholas. Vi tenner lys for tro, håp, kjærlighet og glede, de som er til stede. Noen av oss har begynt å kjøpe julegavene brukt for å spare planeten, men desemberkosen blir liksom ødelagt av å bry seg for mye om miljøet. Som en førjulspressang skal vi gi Studentparlamentet ved UiO rett. De har i det minste et poeng når de sier at universitetet burde revurdere samarbeidet med Equinor.

Tiden er overmoden for å slutte å feire de små seirene. Selvfølgelig er det fint at Equinor har anerkjent 1,5 gradersmålet. Det skulle bare mangle. Selskapet gir 60 millioner til UiO for forskning tilknyttet «fornybar energi, bærekraftig energiomstilling og det grønne skiftet», ifølge UiO-rector Svein Stølen. Vel og bra, men når en rapport fra Greenpeace viser at 80 prosent av Equinors investeringer i 2023 var i fossile energikilder, er det piss i havet.

Avstanden mellom det som sies, og det som gjøres, er alltid stor når det kommer til klimautfordringene. Vi har hørt det før: «vi jobber med å kutte», «innen 2030» «halvering av utslippene» og «stor utfordring i vår tid». Equinor skal halvere utslippene, men bare på egenoperert felt. Selvfølgelig skal det kuttes, så lenge

Hvis ikke jeg får snø til jul i 2030, stiller jeg Svein Stølen til personlig ansvar

de ikke trenger å slutte å pumpe opp olje. Dobbelkommunikasjonen er overalt, og 2030 er ikke langt unna.

På UiOs styremøte denne uken la ledelsen fram klimagassregnskapet for 2023. Etter flere år med nedgang i klimagassutslipp knyttet til tjenestereiser, har utslippene nå fått en

oppsving. De økte med fem prosent fra 2022 til 2023. «Vi ligger tilsynelatende godt an, men utviklingen går i feil retning» står det i sakspapirene. Der er det igjen. Det går bra, men det går i feil retning. Ikke så lett å vite hva man skal tro. For å nå det overordnede målet, som er å kutte klimagassutslippene med 50 prosent innen 2030 sammenlignet med 2018, burde utslippene vært redusert med 21 prosent hvert år.

Det er lett å ha sympati med Stølen og UiO. Penger til forskning vokser ikke på trær, og 60 millioner er store summer. Men hvis Equinor vil flotte seg med at de støtter forskning på det grønne skiftet, burde UiO kreve at de ikke bare blir en pen medalje Equinor stolt kan bære på brystet. I det grønne skiftet holder det ikke med gode intensjoner og store lovord. Her er det resultater som teller. Hvis ikke jeg får snø til jul i 2030, stiller jeg Svein Stølen til personlig ansvar. Neida. Joda.

Universitas tar juleferie.

Avisen er tilbake i stativet den 16. januar.

Arkivaren

Historiske skråblikk av
Tora «Trangsynt» Vassbotn

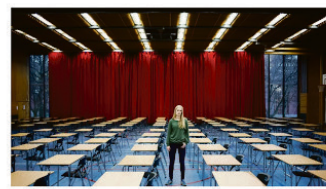

Universitas oppsummerer året

Vi takker for året som har gått og tar i samme slengen en ringerunde for å gi deg et gjensyn med noen av gjengangere i årets avis. God jul!

Kaja Ørnstein

PUBLISERT 08.12.2015 - 14:40 SIST OPPDATERT 01.07.2018 - 14:59

Yester kveld... Det er viktig at vi har et hovedmøte i hallen for studenter som finner seg i årsmøte stressende eksamenstid, sier leder i Østbudsensens bibliotek, Marlene Persson. Ansku: Patrick Da Silva Søthor

«Dere burde etterspørre mer kritisk journalistikk. Det er synd at Universitas ikke går i dybden. Det meste er for dumt og overfladisk.»

Dumme tassen...

I 2015 oppsummerte Universitas året ved å ringe til faste kilder. Bernt Hagtvet, statsviter og folkemordforsker, var lite villig til å dele juleplanene sine. På spørsmålet om hvordan året hadde vært, svarte han at «han ikke hadde mye å meddele». Da han ble spurt om julefeiringen, svarte han: «Det er en privatsak». Nikolay Stang, tidligere leder for Klimarealistene, var heller ikke særlig pratsom. Han mente Universitas burde drive mer kritisk journalistikk og gå dypere: «Det meste er for dumt og overfladisk».

Lite har endret seg siden den gang.

Universitas 08.12.2015

Dette er forelesernes beste gjengangshistorier

Erikatte forelesere er beryktet for å fortelle oppsiktsvekkende historier fra eget liv i forelesning. Vi har samlet noen av dem.

Maria T. Petren

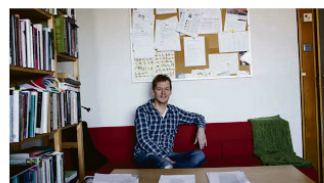
Marianne Demno

Adrian Nelson

MF Andreas Øien Øienersen Nicolay Wiksfald

PUBLISERT 06.03.2017 - 09:54 SIST OPPDATERT 16.08.2018 - 13:44

KNIVSTUKKET PÅ ÅPEN GATE

• Hvem: Rune Flåke
• Hva: Forelesningshistorie, Sosialantropologisk institutt, UiO

TRAMATISK: Det tok lang tid for Rune Flåke kunne skrive og snakke om det som hadde skjedd.
«Jeg bodde to år i Durban i Sør-Afrika i forbindelse med doktorgraden min og jobbet med kulturhistorie og antropologi. Det var en veldig spesiell opplevelse.»

Amore!

To år senere, i 2017, skrev Universitas en artikkel om forelesernes beste gjengangshistorier. Jo Martin Stigen, professor i offentlig rett ved UiO, delte entusiastisk om møtet med Kofi Annan, FN's generalsekretær, i Roma. Stigen gikk bort til Annan, rakte ut hånden og sa: «Jo(e) Stigen, Norway.» Han beskrev hånden som myk og varm, og kalte det et «defining moment» i sitt liv. «Hadde han bedt meg hoppe utfor den klippen, så tror jeg nesten at jeg hadde gjort det», sa Stigen. Herregud. Get a ro(o)m'a.

Universitas 06.03.2017

- Universitas er en avis for og av studenter for lærestedene tilknyttet Studentsamiskipnaden SIO.
- Universitas arbeider etter Vier varson-plakaten regler for god pressesjikk.
- Universitas støttes av Velferdstinget, som står uten redaksjonelt ansvar.

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

Kjenn din «fiende»

4B-bevegelsen i USA må ses på som et rop om hjelp. Men boikott er ikke løsningen, uansett om det handler om menn eller X.

Boikott

Lone Sivertsen Devik,
journalist i Universitas

«Kjenn din fiende», sier de. Det er lett å bli redd når en er vitne til den ekstreme dreiningen mot høyresiden som trender i dagens politiske klima. Kvinners rettigheter står i fare når konservative krefter har makta. Samtidig får uavhengige bro-podkaster, med høyreekstreme budskap pakket inn i en tjomslig tone, seile fritt. Med et økende sosialt kvinnehat i USA, kan utviklingen virke skremmende og dystopisk.

Da den innflytelsesrike høyreekstreme podkasteren Nick Fuentes skrev: «Your body, my choice. Forever», på plattformen X etter Trumps valgseier, startet kvinner i USA å reagere. Mengden av kvinnefiendtlig innhold har nemlig eksplodert på sosiale medier etter valgseieren. I frykt for at kvinner skal miste sine abortrettigheter, har også salget av abortpiller skutt i været.

Som et motsvar til Trump, begynte 4B-bevegelsen å spre seg blant unge amerikanske kvinner på TikTok. Denne radikal feministiske bevegelsen startet i Sør-Korea, som en reaksjon på landets omfattende problematikk knyttet til «Spy cam porn», hvor menn filmer kvinner i skjul og bruker det som hevnporno. De patriarkalske strukturene er høyst eksisterende i landet, og bevegelsen kan dermed ses som en nødvendig protest mot det mannsstyrte samfunnet.

Hvorvidt 4B-bevegelsen er klok og strategisk i USA, et ganske annerledes samfunn fra Sør-Korea, er derimot et annet spørsmål. Budskapet i videoene er hovedsakelig at kvinner skal boikotte menn både seksuelt og romantisk. De skal ikke date eller ha sex med menn, i tillegg til å unngå graviditet og giftemål med menn.

4B-bevegelsen i USA må ses som et

rop om hjelp i en prekær tid. Bevegelsen er et forsøk på å ta tilbake makten over egen kvinnekropp i et opphetet debattklima hvor den konservative høyresiden briljerer. Likevel vil en romantisk og seksuell boikott av menn neppe være hensiktsmessig for å få de som anses som fienden med på laget. Verst tenkelig vil det kunne føre til en ytterligere polarisering mellom «manne-internet» og «kvinne-internet».

Dersom kvinner skyver alle menn unna i protest, kan vi risikere å ende opp i et mer kvinnefiendtlig samfunn, ved at ytterkantene forsterkes. Budskapet til 4B er viktig, og problematikken knyttet til kvinnebevegelsen i USA bør løftes frem. Samtidig er det vesentlig å ta steget ut fra ytterpunktene og se på mediestructuren i 2024, for å si noe om hvordan kvinnefiendtlig innhold sprer seg som ild i tørt gress.

Media i 2024 blir dominert av et fåtall mennesker som eier gigantiske selskaper, hvor Musk troner over X, og ekstremt innhold får flyte fritt. Oppmerksomhetsøkonomien, som er selve kjernen i dagens medielandskap, bygger på ideen om at sjokkerende budskap og forenklet tematikk. Ekstreme utsagn er det som selger.

Mediestructuren i seg selv legger altså opp til et farlig debattklima hvor oppmerksomhet er en knapp ressurs, og den drøyeste personen i rommet kommer til orde. Fuentes' drøye sitat spres raskt, og kvinner som barberer håret i protest blir en snakkis. Når kvinner i USA ønsker å sette fyr på de republikanske mennene og deres kvinnefiendtlige holdninger, er det derfor mediestructuren i seg selv de bør vende blikket til. Ved å boikotte menn og publisere budskapet på TikTok, bidrar 4B, i likhet med de høyrevridde, til et debattklima hvor motpolene forsterker hverandre.

Realiteten er at en stor andel av da-

gens unge får informasjon og kunnskap fra medieplattformer som ikke anses som tradisjonelle medier. Så lenge det ikke eksisterer former for politisk regulering av den globale medieindustrien flesteparten er en del av, vil den sannsynligvis bare vokse seg større. Å vende blikket vekk fra nettsamfunnene bestående av høyrevridde, og debattere på egne plattformer, vil derfor være det samme som å lukke øynene når det brenner som mest.

At flere forlater X i protest mot det kommersielle og høyrevridde, er forstå-

Fuentes' drøye sitat spres raskt, og kvinner som barberer håret i protest blir en snakkis

elig. Samtidig kan innholdet på plattformen ses som et spill for den ubehagelige politiske virkeligheten vi ikke bør isolere oss fra. Ved å undersøke og forstå hvilken retorikk som blir brukt i de uavhengige «bro-podkastene», ungdomstrendene på TikTok og konspirasjonsteoriene på Youtube, kan feministbevegelsen også styrkes.

Når Trump og Musk leder verdens mektigste land, vil jeg derfor oppfordre til å ta et dypdykk på X og lytte til «bro-podkaster». Ved å kjenne sin «fiende» godt, vil feministbevegelsen og venstresiden kunne ha en sjanse i kampen mot den konservative høyresiden.

Nyhetsredaktør:

Thea Eide

thea.eidee@gmail.com

93 27 92 17

NYHET

Hatt og øl blir krøll

Forrige uke kunne Avisa Oslo fortelle om Alexander Skadberg, som nylig hadde en spesiell opplevelse på byen i Oslo. En lørdag ettermiddag befant han seg på utestedet Håndslag ved Youngstorget for å ta seg en øl etter en konsert. På hodet hadde han en sort hatt. Etter to timer, da stedet ble omgjort til utested, ble han konfrontert av en vakt, som fortalte at det var forbudt med hodeplagg etter klokken 22. Han fikk beskjed om at han måtte ta av

seg hatten hvis han ønsket å fortsette å være der. Skadberg, som opplyser om at han har gått med hatt i ti år og aldri opplevd noe lignende, mener regelen er diskriminerende. – Hvis du har hijab eller kreft for eksempel, kan du ikke gå med hodeplagg der inne. Fra gammelt av sies det jo at man ikke skal gå med hatt innendørs, men det er jo moteriktig også. Jeg synes det var en veldig snål regel, sier han til Avisa Oslo. TE

– En tidlig julegave

Søndag kveld ble det kjent at budsjettforhandlingene mellom regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti (SV) var ferdige. Slik vil statsbudsjettet 2025 påvirke studentlommeboken.

Studentøkonomi

Tekst Herman Osnes Opdal
Foto Stine Hovland Mofjell

På Stortinget kutter stortingsrepresentant for Vestfold Grete Wold (SV) kake for å feire gjennomslagene for studenter i det kommende statsbudsjettet. Wold er medlem av Stortingets utdannings- og forskningskomité.

Til stede er også Norges Studentorganisasjon (NSO), som har samarbeidet med SV og Wold om å sikre at studentøkonomien tas høyde for i det kommende statsbudsjettet.

SV-leder Kirsti Bergstø stikker hodet inn og avbryter kakespisningen og kaffedrikkingen. Bergstø slenger inn en takknemlig kommentar om samarbeidet mellom NSO og SV.

I to uker har regjeringspartiene forhandlet med SV. Fristen var egentlig fredag forrige uke, men forhandlingene fortsatte til søndag kveld. Det ble da kjent at partiene hadde kommet til enighet om neste års statsbudsjett.

En foreløpig stans i gruvegriften på havbunnen preget flere av søndagens overskrifter, men også studentene fikk et løft i det endelige statsbudsjettet.

– Nå tar vi store grep for mer rettferdig fordeling og styrking av folks økonomi. Vi løfter minstepensjonistene, studentene og barnefamiliene, sier Bergstø i en pressemelding.

I statsbudsjettet ønsker SV å øke studentenes kjøpekraft. Fra 1. august 2025 vil studiestøtten økes med 10 prosent. Det betyr 10 769kr mer i året for student-

TEAMWORK: Kirsti Bergstø (SV) og Kaja Hovdenak (NSO) er glade for at de har fått løftet studentøkonomien i statsbudsjettet.

lommeboken enn regjeringens opprinnelige forslag.

– Det er en historisk økning. Siden 2023 har vi sørget for

at studenter har fått nesten 35.000 kroner mer å rutte med i året, sier Wold.

Kaja Ingdal Hovednak er leder

for NSO. Hun er godt fornøyd med søndagens utfall.

– Dette er en tidlig julegave som landets 270.000 studenter

kommer til å kjenne på kroppen, sier Hovednak.

Satser på studentboliger

Videre skal det også satset mer på studentboliger. I statsbudsjettet har SV forhandlet frem forslag om å sikre bygging av ytterligere 3050 studentboliger.

– Vi vet at flere studenter sliter med å finne bolig i et kynisk, privat leiemarked. Så det å få gode og forutsigbare studentbo-

Det er gull!

Benjamin Terjesson Ringlund Bysveen,
statsvitenskap-student

liger er veldig viktig for oss, sier Wold.

– Så har vi økt tilskuddsprosentene til samskipnadene, fortsetter hun.

– Hva mener dere med det?

– Frem til nå har de fått 28 prosent statlig dekning av utbygging av studentboliger, nå skal de få 40 prosent, forklarer Wold.

Wold mener at dette vil føre til lavere husleie for studentene. Byggekostnadene har blitt dyrere, noe som har ført til enda høyere leiepriser, forklarer hun.

– Var det tøffe forhandlinger om det som gjelder studentpolitikk?

– Ja, det er alltid krevende forhandlinger. Regjeringen hadde ikke dette inne i statsbudsjettet i det hele tatt.

Samtidig presiserer Wold at hun opplever at regjeringen har forståelse for studenters situasjon, og at dette sannsynligvis ikke var en del av den aller hardeste delen.

– Vi har satt studentøkonomien tydelig på dagsordenen, så håper vi at kommende politikere også tar dette på alvor.

Bruk av oljepenger

Til tross for kake og jubel i SV, er opposisjonspartiet Høyre bekymret for at dagens løft for studenter vil gå på bekostning av fremtidige generasjoner sin studentøkonomi. Kari-Anne Jønnes er stortingsrepresentant for Høyre og talsper-

Heroinsjokk på Oslomet

Under et hundesøk på Oslomet i februar i fjor, fant politiet 9973 gram heroin i et oppbevaringskap på universitetet. Denne uken startet rettssaken mot mannen i 20-årene som er tiltalt for å oppbevare heroinen, opplyser NTB. Mannen er ikke student ved Oslomet. Det er

satt av fem dager til saken i Oslo tingrett. – I saken er det gjennomført en større etterforskning mot flere personer som har endt med tiltale mot to menn, men kun én er tiltalt for heroinet som ble funnet på Oslomet, sier politiadvokat og aktor i saken, Hanna Kaplon, til TV 2. Bjørn Aksel Henriksen, som er mannens forsvarer, opplyser at klienten erkjenner straffskyld. Mannen er tiltalt sammen med en annen mann i 20-årene for ulovlig oppbevaring av heroin, kokain og hasj ved en annen anledning. TE.

Hjerneråte er årets ord

«Brain rot» er årets ord i Storbritannia, ifølge NTB. Ordet, som direkte kan oversettes til hjerneråte på norsk, beskrives av Oxford som en antatt forverring av en persons mentale eller intellektuelle tilstand. Begrepet brukes ofte av unge for å beskrive noen som viser symptomer på å ha sett for mye

trivielt og lettfattelig innhold på internett. Begrepet økte med 230 prosent i bruksfrekvens mellom 2023 og 2024, skriver Oxford i begrunnelsen. Den første registrerte bruken av «brain rot» er imidlertid i boken «Walden: Livet i skogene» av David Thoreau fra 1854. TE

Ve for studentene

KAKEKUTTING: SV sier at det har vært mye kakekutting de siste dagene.

son for forskning og høyere utdanning.

– Det er positivt for studentene at de får litt ekstra å rutte med. Det bekymrer meg imidlertid at det finansieres med økt oljepengebruk, noe som gjør at det er dagens studenter som skal finansiere dette etterhvert, skriver Jønnes i en SMS.

Grete Wold (SV) synes på sin side at det ikke har noe for seg å sette oljepenger og studentøkonomien opp mot hverandre.

– Jeg tenker at det å sikre at studenter har mulighet til å ta seg en reell og god utdanning er en helt nødvendig investering for fremtiden, sier hun.

Men, hva tenker studentene selv om regjeringens nye tiltak?

Universitas har tatt turen rundt på Blindern for å få reaksjoner på studentløftene i det nye statsbudsjettet.

Vi har satt studentøkonomien tydelig på dagsordenen

Grete Wold, stortingsrepresentant (SV)

Positive studenter

Midt i eksamensstresset kom det som en gladnyhet at studiestøtten økes, og at det skal satses på flere studentboliger.

Lina Rajendram Ryet og Ragnhild Johannesen leser begge til Ex.phil. Studentene føler at studiestøtten man får i dag akkurat holder til å dekke alle utgifter man har som student, og tror at tiltakene vil føre til bedre studentøkonomi.

– Veldig mange sliter med å få studentbolig, så flere ender opp i dyre kollektiv, som gjør at man sitter igjen med et sted mellom 1000-2000 kroner i måneden, sier Johannesen.

De opplever at studenter derfor må finne deltidsjobber for å kunne dekke utgifter til mat og bøker.

– Jeg tror at et økt antall studentboliger vil føre til mindre konkurranse i leiemarkedet, og dermed lavere leieprisert, sier Ryet.

Benjamin Terjesson Ringlund Bysveen og Trygve Fagge studerer statsvitenskap.

– Dette er gull, sier Bysveen når han får høre hva det nye statsbudsjettet vil ha å si for studenter.

Begge to tenker at det er bra at studentene får ekstra støtte her og nå, til tross for at det er på grunn av økt bruk av oljepengene.

– Når jeg er 100 prosent student, og i tillegg må jobbe 50 prosent, så tenker jeg at det er helt greit at vi får litt ekstra her og nå, sier Bysveen.

– Vi kommer til å måtte jobbe til vi er 70, så jeg tar gjerne litt ekstra studiestøtte, sier Fagge.

Både Bysveen og Fagge mener at 10 prosent ekstra i året er bra for studentlommeboken.

– Hva skal du bruke de ekstra pengene på?

– Månedskort på Ruter, og en ukeshandel på Rema 1000, sier Bysveen.

universitas@universitas.no

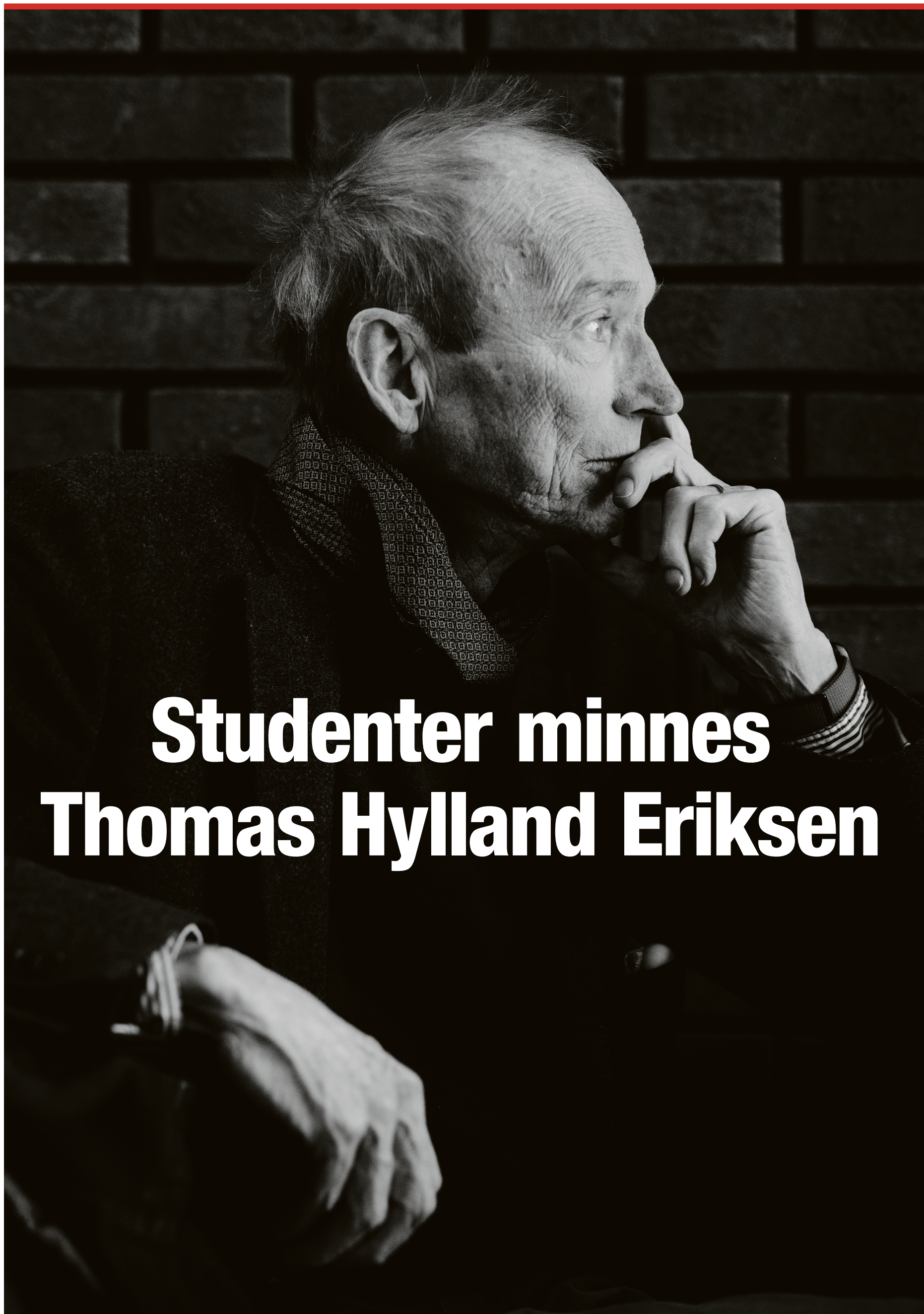

DYRE KOLLEKTIV: Lina Rajendram Ryet tror at en økning i antallet studentboliger vil stabilisere leieprisene i storbyene.

JA TAKK!: Benjamin Terjesson Ringlund Bysveen og Trygve Fagge synes det er bra at studentene får ekstra støtte.

Studenter minnes Thomas Hylland Eriksen

UTFORDRING: Universitas har intervjuet Eriksen flere ganger. I mai i år uttalte han til Universitas at mangelen på konsentrasjon er studentenes største utfordring og en svært stor utfordring for universitetene generelt.

ARKIVFOTO: TOBIAS SCHILDMANN MANDT

Thomas Hylland Eriksen etterlater seg varige spor på UiO, både som tenker og medmenneske.

Thomas Hylland Eriksen

Tekst Mathias Basma Moen
Foto Kristoffer Søvik

Onsdag 27. november døde den kjente sosialantropologen Thomas Hylland Eriksen, 62 år gammel. Da hadde han hatt kreft i bukspyttkjertelen i åtte år.

Eriksen ble professor i sosialantropologi ved Universitetet i Oslo i 1995, bare 33 år gammel. Han publiserte 60 bøker og over 800 tellende forskningstekster. Innføringsboken i sosialantropologi *Små steder, store spørsmål* (1994) er oversatt til over 30 språk. Hans siste bok, *Det umislikelige*, kom ut for bare to måneder siden.

Sistnevnte handler om viktigheten av å ta vare på både det biologiske og kulturelle mangfoldet i verden, to emner som ofte opptok Eriksen. Han engasjerte seg også hyppig i offentlige debatter om blant annet multikulturalisme, migrasjon og klimaendringer.

– En stor entusiast

Selv om Eriksen ikke foreleste ved universitetet de siste par årene, fortsatte han likevel å spille en avgjørende rolle for mange studenter, og han veiledet flere masterstudenter helt fram til det siste. En av disse er den italienske studenten Giulio Panettiere (27), som i skrivende stund befinner seg i Australia. Panettiere valgte å ta sin master i Norge på grunn av Eriksen.

– Jeg trengte virkelig en maestro, som vi sier på italiensk, en lærer. Jeg fant denne personen i Eriksen, forteller han til Universitas i en videosamtale.

– Jeg ble kjent med arbeidet hans gjennom boken *Overheating: An Anthropology of Accelerated Change* (2016). Jeg forelsket meg i den boken.

Panettieres forskning handler om å forstå hvordan ulike kulturer påvirkes av klimaendringer, med fokus på Fiji og hvordan klimaendringene fører til høyere havnivåer der. Som en følge av Eriksens entusiasme for prosjektet har Panettiere fått lov til å drive med feltarbeid på Fiji i over ett år, dobbelt så lenge som man egentlig får lov til.

– Han var en utrolig god veileder. Vi hadde utallige Zoom-timer, vi snakket sammen tre-fire ganger i uken. Ofte snakket vi til sent på kvelden, til og med fra sykehuset.

Panettiere må innrømme at han trodde Eriksen kom til å leve mye lenger, til tross for sykdommen.

– Han var en så stor entusiast. Jeg trodde nesten at han var u dødelig.

Derfor ble det ekstra vondt da det plutselig viste seg at Eriksen ikke hadde lenge igjen.

– Jeg har blitt fullstendig knust av dette. Jeg savner ham forferde-

TAPTE ALDRI SIN SJEL: Instituttleder Thorgeir Kolshus forteller at Eriksen aldri lot sin store status gå ham til hodet.

INFLUENCER: Student Camilla Haakonsen mener at Eriksen var litt som en influencer, men slik en influencer burde være.

lig, sier en tydelig preget Panettiere.

Helgen før Eriksen døde var Panettiere i Norge. Da hadde han med en gave fra Fiji: En såkalt Masa, som er et tapa-klede, en håndmalt tekstil lagd av barken fra et tre.

– Men jeg fikk aldri muligheten til å gi den til ham personlig. Jeg dro til huset hans og la den igjen på dørstokken med et brev, sier masterstudenten.

Både som antropolog og som menneske mener Panettiere at Eriksen var enestående.

– Han sa en gang til meg at antropologi egentlig handler om å

ordne seg selv. Eriksen var en slik forfar. Så hvis vi hedrer professor Eriksen, vil vi også gjøre fremtiden vakker, avslutter Panettiere.

Står på hans skuldre

En annen student som har vært Eriksen nær de siste årene, er Camilla Haakonsen (26). Hun er på førsteåret av en mastergrad i sosialantropologi. Vi møter henne på Trygve kaffebar på Eilert Sundts hus, hvor Eriksen ofte pleide å sitte. Hun kommer rett fra en minnemarkering for Eriksen.

– Han er min største inspirasjon, sier Haakonsen.

– Jeg står på Thomas' skuldre, for jeg kjenner meg igjen i hvem han var, både som akademiker, skrivemessig og som person, fortsetter hun.

Til å begynne med hadde Haakonsen Eriksen som foreleser, skjønt forelesningen var på Zoom.

– Han kunne sitte i sykesengen og forelese, forteller hun.

Hun er rask med å påpeke hvor fantastisk Eriksen var som menneske også.

– Det er så viktig å huske på at han også var et menneske. Han strålte opp hver gang en student tilfeldigvis møtte ham et sted. Det var som om han ville si til alle: Jeg ser deg.

Samtidig gikk kjendisstatusen ham aldri til hodet, sier Haakonsen.

– Han var på en måte en influencer, slik en influencer skal være, en influencer som er bra for verden.

I likhet med Panettiere følte Haakonsen at hun og Eriksen ble gode venner etter hvert.

– Da han døde, gråt jeg som om jeg hadde mistet min beste venn. Det overrasket meg, jeg visste ikke at jeg ville føle det sånn, sier hun.

– Jeg følte etter hvert at han tok meg under sine vinger. Han ønsket meg veldig vel og hjalp meg også de gangene han ikke trengte å gjøre det. Han skrev ofte lange mailer med veiledning, sier hun.

Anarkistisk grunntone

Hvilken betydning hadde Eriksen for antropologifaget, og hvordan var han som akademiker? Vi spør Thorgeir Kolshus, instituttleder

Han ga oss vinger, nå må vi fly

Giulio Panettiere,
sosialantropologi-student

ved Sosialantropologisk institutt. Han opplyser om at Eriksens har spilt en betydelig rolle som antropolog i hele verden.

– Han har vært en toneangivende antropolog i nesten 40 år, sier han. Det renner inn meldinger fra hele verden, fra de aller, aller største universitetene.

Kolshus sier at Eriksens stjerne-status nok kunne virke litt skremmende på førsteårsstudenter til å begynne med, men at Eriksen på ingen måte brydde seg om sånne hierarkier.

– For ham kunne en students kommentar være like interessant som en fra en professor emeritus. Han klarte å ta være på grunninnstillingen: Hva gagnar det deg om du vinner hele verden, men taper din sjel, sier Kolshus.

– Han har blitt beskrevet som en slags anarkist?

– Han hadde en anarkistisk grunntone i alt han gjorde. Men det betydde ikke at ingenting skulle gjelde, snarere at hierarkier ikke skulle være styrende. At noe har vært viktig, betyr ikke at det fortsatt skulle ha forrang, sier instituttlederen.

Som forsker var Eriksen særlig opptatt av samspillet mellom kulturer og å finne det som forente de ulike kulturene, forteller Kolshus.

– Han tenkte mye på kulturell kompleksitet, og det har egentlig vært gjennomgående i hans virke: Hvordan blandet identitet er regelen, ikke unntaket, og at de rene kulturformer bare finnes på tegnebrettet. Han bekymret seg derfor for kulturell appropiasjonstrenden.

Ifølge Kolshus mente Eriksen at det er fordi vi stadig har blandet ulike kulturer, at vi har overlevd som art.

– Vi deler de beste ideer, motiver og symboler, og vi lar oss fascinere av det andre gjør og forsøker å nyttiggjøre oss av det. Thomas var bekymret for å låse kulturell eiendomsrett og identitet inne, avslutter Kolshus.

Kritisk til Equinor-samarbeid

Studentparlamentet meiner samarbeidet mellom UiO og Equinor svekkjer universitetet si truverd i møte med klimakrisa. Rektor er ueinig.

Samarbeid

Tekst Nils Jakob Bakke Nydal
Foto Stine Hovland Moldfjell

– Vi vil ikkje akseptere at Equinor brukar universitetet til å framstå som klimavenlege utan reelle tiltak, seier Magnus Holger Obrestad Stenroos, sentralstyremedlem i Natur og Ungdom. Han meiner Universitetet i Oslo (UiO) har eit ansvar for å vere kritiske til kven dei vel å samarbeide med.

I ein nyleg vedteke resolusjon peikar Studentparlamentet på UiO si rolle som kunnskapsinstitusjon, og meiner universitetet har eit moralsk ansvar for å ta stilling til samarbeidspartnarar.

ønsker også at universitetet skal satse meir på utdanning og praksisplassar innanfor grøne næringer.

– Ikkje behov for å grønvask seg

Equinor har anerkjent 1,5-gradersmålet, men studentane meiner selskapet manglar konkrete planar for å nå dette målet. Ifølgje ein rapport frå Greenpeace var berre 0,15 prosent av Equinor sin energiproduksjon i 2023 fornybar, medan 80 prosent av investeringane gjekk til fossile prosjekt.

Ellen Maria Skjelsbæk, pressetalsperson i Equinor, avviser kritikken.

– Vi har ikkje behov for å

Det er ironisk at UiO samarbeider med ein av verdas største fossile forureinarar

Magnus Holger Obrestad Stenroos, sentralstyremedlem i Natur og Ungdom

Gjennom akademiaavtalen gir Equinor midlar til forskning på tema som klimarisiko og energisystem, noko studentane oppfatar som problematisk.

– Det er ironisk at UiO, som skal vere ei leiande kunnskapsinstitusjon, samarbeider med ein av verdas største fossile forureinarar, seier Stenroos.

Revurder avtalen

Parlamentet meiner at Equinor si marknadsføring som eit breitt energiselskap er ein del av ein grønvaskingsstrategi. Dei peikar på at investeringar i lågkarbonløysingar som karbonfangst og havvind, vert brukte for å legitimere vidare oljeutvinning.

– Dette er ikkje eit selskap som satsar på framtida. Equinor bind oss til fortida gjennom investeringar i fossil energi, seier Stenroos.

Studentane krev at UiO må revurdere samarbeidet med Equinor dersom selskapet ikkje viser konkrete framsteg i overgangen til fornybare energisystem. Dei

grønvasker oss eller framstille selskapet som noko anna enn det vi er. Tvert imot rapporterer vi jamleg om kor langt vi har kome i eigen omstilling, seier ho.

Skjelsbæk seier at Equinor produserer olje og gass med lågare utslepp enn verdsgjennomsnittet og jobbar for å redusere desse ytterlegare.

– Ambisjonen vår er 50 prosent utsleppskutt innan 2030 på eigenopererte felt. Innen same år skal halvparten av investeringane våre gå til fornybar energi, legg ho til.

Rektor forsvarar avtalen

Rektor ved UiO Svein Stølen forsvarar samarbeidet og peikar på universitetet sitt samfunnsansvar.

– UiO mottar nærmare 60 millionar kroner frå Equinor for å utføre viktig forskning knytt til fornybar energi, berekraftig energiomstilling og det grøne skiftet – forskning vi elles ikkje ville hatt høve til å finansiere, seier Stølen.

Han understrekar at avtalen legg til grunn fri og uavhengig

BESTEMD: Magnus Holger Obrestad Stenroos, sentralstyremedlem i Natur og Ungdom, krev at UiO revurder samarbeidet med Equinor.

Vi har ikkje behov for å grønvask oss eller framstille selskapet som noko anna enn det vi er

Ellen Maria Skjelsbæk, pressetalsperson i Equinor

forskning, og at resultatane skal vere offentleg tilgjengelege. Midlane går til prosjekt innan mellom anna klimarisiko, fornybar energi, karbonlagring og rettslege og

politiske aspekt ved energiomstilling.

Studentparlamentet meiner likevel at UiO må vere meir kritiske til korleis midlar vert mot-

tatt og brukt. Dei peikar på at avtalen ikkje berre handlar om forskning, men også om kva signal UiO sender til samfunnet som ein kunnskapsinstitusjon.

– Vårt viktigaste bidrag som universitet er forskning som kan bidra til å nå måla i Parisavtalen. Det vil alltid vere viktig for UiO å styrke og vidareutvikle uavhengig, langsiktig og nyskapande grunnforskning, avsluttar Stølen.

GAMMEL STUDENTBLOKK: Sogn studentby er først på prioriteringslista over studentboliger som skal oppgraderes.

KAN BLI BEDRE: Studentene Nicole og Ludvig ser forbedringspotensial i SiO-boligene.

Tilskudd gir nye muligheter

Nye retningslinjer hos Husbanken gir SiO muligheten til å pusse opp gamle studentboliger uten at leieprisene skyter i været.

Studentbolig

Tekst Maria Maske
Foto Kristoffer Søvik

Det er ikke bare snille barn som får julegaver i år. Husbanken har også bestemt seg for å ta på nisselua: Nye retningslinjer gir SiO muligheten til å oppgradere slitne studentboliger i hovedstaden, til (jule)glede for både samskipnaden og studentene.

– Tror du denne julegaven

Oslo (SiO) Andreas Eskelund.

I alle år har SiO selv betalt utgiftene for renovering av gamle studentboliger. For å dekke kostnadene har husleien til studentene økt. Men under treet i 2024 ligger altså Husbankens nye retningslinjer, som ifølge Eskelund først og fremst er en gladnyhet for studentene.

– Når et bygg har nådd sin levetid og må oppgraderes, kan vi endelig gjøre det med støtte fra staten, uten at konsekvensene blir veldig mye dyrere leie for studentene, sier han i en telefonsamtale med Universitas.

Tette vinduer og nytt toalett

Husbanken er en statlig bank som gir støtte og lån til boligbygging og boligforbedring i Norge. Frem til nå har de kun gitt tilskudd til samskipnader for nybygging av

av studentboligene som trenger en oppgradering, sier Eskelund og fortsetter:

– På sikt vil det gjelde alle boligene våre, men i første omgang handler det om byggene som er 30 til 50 år gamle – blant dem studentboligene på Sogn og Kring-sjø.

Utbedring og rehabilitering av studentboliger betyr alt fra totalrenovering av bad, til å skifte ut varme og ventilasjonsanlegg. Noen leiligheter trenger helhetlige oppgraderinger.

– Vi skal for eksempel skifte ut de gamle vinduene med mer energieffektive og moderne vinduer som holder bedre på varmen.

Fornøyde studenter

I desemberkulda utenfor Sogn studentby jakter Universitas på studenter som ønsker seg mer moderne leiligheter til jul. Universitas finner de to tyske utvekslingsstudentene Ludvig Grasshoff og Nicole Michel mens de leter etter skatter i en container utenfor studentboligen.

– Jeg er egentlig veldig fornøyd med å bo her, sier Ludvig. Det eneste jeg kommer på er at døren inn til do er slitt, legger han til. Han deler dusj og toalett med fem andre studenter fra samme etasje. En av planene til SiO er at studentene på sikt skal få egne toaletter på rommene, slik at de slipper å dele med andre.

– Det hadde vært digg med eget toalett, men jeg bor i etasje med bra folk, så det funker heldigvis med én do, forteller Ludvig.

Venninnen hans, Nicole, er også stort sett fornøyd. Hun bor på Vestgrensa studentby og trives der. Likevel har hun vært nok på

Ventilasjonen på kjøkkenet ditt er vel litt «kaputt»

Nicole Michel, student

besøk på Sogn til å legge merke til et forbedringspotensial.

– Ventilasjonen på kjøkkenet ditt er vel litt «kaputt», sier hun til Ludvig og smiler.

Begge to legger vekt på at de er fornøyde med SiO som utleiere.

Byggetakt og veien videre

For å sikre at studenter har et forutsigbart og rimelig sted å bo, er studentboliger en viktig del av studietilbudet, mener Norsk studentorganisasjon (NSO). Med under 10.000 studentboliger og 76.000 studenter, er det et stort behov for studentboliger i Oslo.

NSO har som nasjonalt mål at det skal bygges nok studentboli-

ger til å kunne huse en av fem studenter. For å nå målet etterspurte de tidligere i år en slik statlig løsning som nå er kommet på plass, for å unngå at gamle og slitne studentboliger rives eller selges fremfor å bli oppgradert. Men det er likevel ikke bare de gamle byggene som skal huse studentene i tiden fremover.

– Vi er i den største utbygningsfasen noensinne, sier SiO-direktør Eskelund, og viser til nesten 1000 ferdigstilte studentboliger innen årsskiftet og 1300 nye boliger i perioden 2025 til 2027.

– Vi er beredt på og ønsker oss enda flere prosjekter i årene fremover, sier han.

Til slutt kan Eskelund fortelle at det ikke bare er Husbanken som er gavmilde i år. På søndag ble SV og regjeringen enige om tilskudd til 3050 studentboliger i statsbudsjettet for 2025.

Ifølge direktøren betyr tilskudd fra Husbanken og statsbudsjettet at SiO kan fortsette å holde byggetakten oppe, og samtidig tilby moderne studentboliger med en husleie som tåler julegaveshopping.

Universitas har forsøkt å komme i kontakt med Husbanken, men ikke lyktes med å få svar for saken publiseres.

Av 9400, er det omtrent 1200 av studentboligene trenger som en oppgradering

Andreas Eskelund, direktør for SiO

kommer fordi dere har vært ekstra snille i år?

– Ja, absolutt. Og vi er alltid glade for myke pakker med god omtanke for studentene, sier direktør for Studentsamskipnaden i

studentboliger.

Med de nye retningslinjene gir Husbanken fra 2025 også penger for å kunne renovere studentboliger som allerede finnes.

– Av 9400, er det omtrent 1200

Slik overlever du julebordsesongen

Du må gjerne kline på dansegulvet, men det vil bli lagt merke til, ifølge folkeskikk-ekspert.

Julebordetikette

Tekst Kristiane K. Gander
Illustrasjon Stine Hovland Moldfjell

Desember er her, og med det er julebordsesongen i gang. Mellom deltidjobb, eksamener, foreningspils og lite søvn, er det som at alle på død og liv må samles før nyåret. La det være klart, julebord er gøy! Men det er ikke alltid like lett å navigere seg i et landskap kjent for skandale, notorisk drikking og fylleangst - særlig blant kolleger og folk du kanskje ikke kjenner så godt. Og attpåtil skal alt foregå midt i eksamensperioden.

Universitas har i den anledning tatt en prat med Sigrid Sollund og Ingvild Tennfjord.

Sollund er journalist og forfatter av boka *Skikk og Bruk*, hvor hun tar leseren gjennom folkeskikk i alle livets anledninger. Tennfjord er vinjournalist og kjent på Instagram for å dele alt fra vintips til etikette rundt bordet. Her er deres beste råd til å komme seg helskinnet gjennom festlightene.

Bytt ut Rema-posen

– Først og fremst tenker mange på antrekk, men glemmer skoene. Det er en uting å ha på joggesko til pentøy, sier Ingvild Tennfjord.

Videre retter hun en pekefinger til alle de av oss som ikke tar med en ordentlig veske.

– Ha med en veske eller noe å bære i. Unge på vei til fest går kledd i dress og bærer på en Rema-pose. Det går ikke.

Sigrid Sollund understreker at dette handler om respekt.

– Julebord er jo en feiring og et sted hvor folk flest pynter seg. Dette er en måte å vise respekt på.

– Fake it till you make it

Begge er enige om at valg av antrekk kanskje ikke er det viktigste når det

Nordmenn generelt har et handicap når det kommer til å innlede en samtale

Ingvild Tennfjord, vinjournalist og etiketteinfluenser

kommer til kveldens etikette. Det er derimot det sosiale. Det forventes at du sosialiserer deg og kanskje byr på litt andre sider av deg selv.

– Julebord er ment for å skape fellesskap og samhold, noe alle har et ansvar for å bidra til, sier Sollund.

Samtidig forteller hun at man skal være litt forsiktig med hvilke signaler man sender ut.

– Tenk litt på hvordan du vil presentere deg og hvor komfortabel du er med å bli personlig.

Tennfjord forteller at de fleste kjenner på en viss usikkerhet knyttet til finere anledninger.

– *Fake it till you make it*. Smil stort og vær nysgjerrig på andre.

Det aller viktigste i selskap handler om å vise interesse for de du sitter til bords med.

– Nordmenn generelt har et handicap når det kommer til å innlede en samtale, sier Tennfjord og fortsetter:

– Du er ikke invitert til forelesning eller seminar. Om du så dukker opp i flip flops og med Rema-pose, kan det tilgis hvis du stiller spørsmål til dem rundt deg.

Uskrevne regler

Likevel eksisterer det visse uskrevne regler hva gjelder godkjente samtaleemner. Merker du at middagen begynner å ligne mer på en medarbeidersamtale, er det på tide å skifte tema.

– Ikke ta opp konflikt eller lønnsforhandlinger, vent med det til mandags morgen, understreker Tennfjord.

Dersom stemningen likevel skulle bli rar eller du nok en gang blir utsatt for *mansplaining* av en mannlig kollega, er det kanskje på tide å bytte samtalepartner. Eventuelt kan det tolkes som et tegn på at det er på tide å komme seg hjem. Og skal du hjem gjelder det å ikke si ifra til noen.

– Noen vil kalle dette *ghosting*, men hvis du høylytt melder at du skal dra så gjør det noe med stemningen i gruppa, sier Tennfjord. Sollund anbefaler å vente til etter middagen.

– Snik deg ut og ikke lag noe nummer ut av det.

Piker og vin

Det finnes en rekke gode råd for å begrense fylleangst og feller. De mest åpenbare er å unngå å drikke seg hinsides, huske på at kollegaer ikke er klemmedokker og motstå fristelsen til å ta av seg skjorta. Oppstår det likevel en liten flørt i løpet av kvelden, har Sollund følgende råd:

– Man må gjerne kline på dansegulvet, men det vil bli lagt merke til. Et julebord med kollegaer er annerledes enn med venner, så her blir man nødt til å være litt mer påpasselig.

Skulle dagen derpå by engstelse og hodepine er det ingen god unnskyldning til å ikke dukke opp på jobb neste morgen.

– Det er bare å komme seg på jobb, så får man lide sammen. Det er også en del av *bondingen*, sier Sollund.

Snik deg ut og ikke lag noe nummer ut av det

Sigrid Sollund, journalist og folkeskikkforfatter

Etikette til bords

Når det gjelder etikette ved bordet, har Tennfjord noen nyttige tips:

– Til middagen er det gjerne mer bestikk enn du kanskje er vant med. Begynn ytterst og beveg deg innover.

Når det kommer til drikke oppfordrer hun alle til å holde i stetten på glasset.

– Mange kvinner holder rundt glasset som om det skulle vært en tekopp. Har du i tillegg lipgloss på leppene får du et skikkelig flekkete glass etter hvert.

Men hva man skal fylle glasset med er et annet spørsmål. Tennfjord opplever at den yngre generasjonen drikker mindre og har et mer fleksibelt forhold til alkohol. Dette er noe hun applauderer, og hun kan tipse om at Vinmonopolet selger mer alkoholfritt enn de selger champagne. Hun har også en oppfordring til alle verter og vertinner der ute:

– Med eller uten alkohol så fortjener alle fine glass. Styr unna kjøkkenglass.

Det kommer en januar

Desember er en måned som fort blir fylt til randen med julebord og ulike samlinger. Det kan virke som at alle skal ha noe av deg.

– Det virker som om man aldri skal sees etter nyttår så alt må skje før jul. Det er nesten litt som en kollektiv død, sier Sollund. Hun anbefaler derfor å legge planer til januar, for da har man noe å se frem til.

Men uansett hvor mange julebord det blir, så kommer du deg gjennom også denne sesongen. Og hvis ikke det går bra, så går det i hvert fall over. Med litt hell har du kanskje til og med verdigheten i behold.

KUNSTNERISK FRIHET: Animatør August Volden Skara forteller at man enkelt kan lage julegaver av tekstilprint for under 50-lappen.

Er hjemmesnekra julegaver den nye v

Universitas har fått tips av en kunstner, en animatør og en forsker til de beste, billigste julegavene man kan lage selv.

Julegaver

Tekst Selma Omdal Ergo
Foto Kristoffer Søvik

Det er tre uker igjen til jul, og du mangler julegaver til mamma,

pappa, lillesøster, bestefar og de tre studentvennene du ble kjent med for noen måneder siden. Selv om strømprisen er høy og restepengene er brukt opp på byen, finnes det fortsatt løsninger på årets julegaver.

– Det begynte med at jeg lagde en adventskalender til kusinen min, så ballet det på seg, forteller Maria Mognes Bø (23), som er student på Kunsthøgskolen i Oslo (Khio).

Kunsten hun lager er interaktiv. Man kan selv bestemme om man vil fargelegge den eller ikke. Det er flere som lar kaldenderbil-

dene henge til veggpynt lenge etter bruk.

– Det er mye hyggeligere å gi noe personlig enn noe tilfeldig kjøpt på rappen, sier hun.

Droppe bestefars julegave?

Hun forteller at det er lettere å gi flere gaver enn forventet hvis gaven lages selv. Høye standarder for julegaver har vært et omdiskutert tema innad i familien hennes. Bø og søskenbarna er blant annet uenige om det er nødvendig å gi julegaver til besteforeldrene. Søskenbarna ser på det som en ekstra utgift de ikke vil forholde seg til.

Selv mener Bø det er lett å lage rimelige gaver som varmer besteforeldrenes hjerter.

– Jeg tror de blir glade for både en tegning og hjemmelaga pepperkaker, sier hun.

At noe er hjemmelaget betyr ikke nødvendigvis at det er en *quickfix*. Bø innrømmer at hun har brukt en del tid på å lage kalenderne sine. På Khio har hun maskiner og materialer lett tilgjengelig, noe de fleste ikke har. Det finnes enklere alternativer hvis man vil gi kalendere i gave.

– Print ut bilder av opplevelser dere har sammen, tipser hun.

Planlagt plagiat

Dersom du er av typen som verken har kunstnerisk talent eller gode minner du kan printe ut på Japan Photo, finnes det en annen løsning. I tredje etasje på Deichman Bjørvika ligger Folkeverkstedet. Her kan man blant annet lage 3D-figurer og tekstilprint for under 50-lappen. August Volden Skara er utdannet animatør og jobber med å hjelpe kundene på verkstedet. Han mener man ikke trenger å være designer eller kunstner for å lage julegaver.

– Det finnes tusenvis av motiver man kan kopiere fra nettet og

TABU: Maria Mognes Bø (23) synes det ikke bør være tabu å gi hjemmelagde julegaver.

vinen?

printe på en t-skjorte, sier han.

Ta med en egen t-skjorte du kan printe på, selv om det er mulig å bruke verkstedets tekstilrester, tipser

Mye hyggeligere å gi noe personlig enn noe tilfeldig kjøpt på rappen

Maria Mognes Bø, student på Khio

Skara. Mangler du inspirasjon mener han at atmosfæren på verkstedet kan vekke kreativiteten hos de fleste.

– Både ansatte og kunder diskuterer og lærer av hverandre, sier han.

De fleste av maskinene er enkle å forstå seg på. Det tar Skara om lag tre minutter å demonstrere hvordan man lager et tekstilprint på en av bibliotekets vinkluttere. Selv om det går fort, anbefaler han å sette av god tid for å lage noe.

– Det er spesielt lurt å ha god tid til å jobbe med maskinene. Da slipper man å bli avbrutt midt i produksjonen, for-

klarer han og tilføyer at det er lurt å ha en plan før man kommer seg til verkstedet.

– Du bør vite på forhånd hva du vil lage, og hvem du skal lage til, sier han.

Den symbolske verdien

Forbruksforsker Anita Borch mener også at planlegging er en vesentlig del av gavegivingen. Hun jobber på forbruksforskningsinstituttet Sifo, ved Oslomet, og er det nærmeste man kommer en julegaveveekspert.

– Desto nærmere man er mottaker, desto dyrere gaver skal man gi, påstår Borch.

Dette er ifølge henne en innforstått grunnregel i gavegiving. Det finnes heldigvis unntak for den fattige studenten.

– Dersom man gir en billigere gave enn mottaker forventer, kan man kompensere med en høy symbolsk verdi, sier hun.

Hjemmelagde gaver må vise tegn til at man har lagt ned tid og prøvd å lage noe som passer giver, ifølge Borch. Gir du julegaven til en person nær deg, trenger det ikke være for vanskelig å treffe blink, men

det er lurt å ha i bakhodet hvem som skal få gaven. Målet med en gave er at mottaker skal føle seg sett, forteller hun.

– Den som åpner pakken skal bryte ut i en spontan: Tenk at du visste jeg ønsket meg det, sier Borch.

Dette kan ifølge forskeren være krevende i nye relasjoner.

Usikker student med nye venner

– På barneskolen kjøpte man ræl

Man trenger ikke å gi en gave til noen man ikke liker

Anita Borch, forbruksforsker

for en 50-lapp i julegaver til alle de nye vennene, det blir vanskeligere som student, sier Borch.

Hun forklarer at selv billige gaver kan virke inkluderende når man er små.

– Den sier: Du er med! Som student kan man havne i

en liknende relasjon. I studietiden danner man flere kortvarige vennskap, ifølge Borch. I disse relasjonene er man usikre på hverandre, og vil gjerne reklamere for seg selv. Dette betyr ikke nødvendigvis at man trenger å kompensere med en dyr og kul gave, forteller hun. Her kan man utnytte ønsket om å bli bedre kjent.

– Å gjøre ting sammen kan være rimelig og relasjonsbyggende, sier hun.

Å gå tur, eller å lage en lunsj sammen er rimelige opplevelser man setter pris på. Borch vil anbefale å gi gaver til nye studentvenner, fordi det er relasjonsbyggende. Samtidig presiserer hun at det kun er verdt å gjøre dersom det er et vennskap man vil at skal vare.

– Man trenger ikke å gi en gave til noen man ikke liker, sier hun.

Orker du ikke å gi julegaver i år, finnes det flere gode unnskyldninger man kan bruke, ifølge Borch. Studenter brenner for så mangt, skal vi tro forskeren er det bare å velge å vrake mellom emnene.

– Det er mulig å skyldte på miljøet og økonomien, sier hun.

Har ikke råd til å reise hjem i jula

Utenlandske studenter lengter hjem, men trang økonomi og stivbeint norsk byråkrati setter en stopper for juleplanene. De er nødt til å skape nye tradisjoner i Oslo.

Jul

Tekst Axel Rønning Nyborg
Foto Olha Korop

OSLOJUL:
Amerikaneren Diane Nguyen (25) skal prøve å kose seg i Oslo i jula.

– Jeg er veldig lei meg for at jeg ikke får sett foreldrene mine.

Det sier Diane Nguyen (25) fra USA. Hun er en av de internasjonale studentene som ikke kommer seg hjem til jul. Hun føler seg ensom i Oslo, og skulle gjerne ønsket å reise hjem til foreldrene og kjæresten i hjemlandet.

– Jeg har fått gode venner her, men det er fortsatt ensomt når jeg ikke kan gi foreldrene mine og kjæresten min en klem. Det suger, sier Nguyen.

Prislapp: 191.000 kroner

Etter at regjeringen innførte studieavgift for studenter fra land utenfor EU og EØS i fjor høst, falt antallet internasjonale studenter i Norge med 80 prosent fra året før. Nguyen studerer master i menneskerettigheter på Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo (UiO), et studieprogram hun må betale nærmere to hundre tusen i studieavgift for å gå på. Dette, sammen med økonomisk dyrtid, gjør at Nguyen ikke har råd til flybilletten hjem i år.

– Jeg er mer sint enn jeg er lei meg, sier hun.

Nguyen får ingen støtte fra hverken Norge eller USA. Hun lever i dag kun på inntekter fra en kaféjobb. Men reglene gjør at hun ikke kan jobbe mer enn et par skift i uka. Hun forteller at pengene ikke strekker til.

– Jeg trenger virkelig pengene, sier hun.

Nguyen synes det er urettferdig at studenter fra land innenfor EU og EØS får gratis utdanning i Norge, mens hun selv må betale dyre dommer. Hun forteller at de fleste internasjonale medstudentene hennes får råd til å dra hjem i jula, spesielt de som slipper studieavgiften.

Nguyen bor for tiden i leiligheten til tanten sin, men er bekymret for leieprisene som møter henne når hun er nødt til å flytte til varen.

Jul i sentrum

Universitas møter Nguyen på julemarkedet ved Nationaltheatret. Hun er en selverklært julefanatiker, og elsker alt som har med julen å gjøre. Hun er imidlertid ikke særlig imponert over julemarkedet «Jul i vinterland».

– Jeg vil ha mer jul! Men markedet er ålreit, det er fortsatt søtt, sier hun.

Ifølge Nguyen kan ikke julemarkedene i Oslo sammenlignes med de hun er vant med i USA.

Når det kommer til selve julaften, blir ikke feiringen slik som hun håpet. Men som et lys i en ellers mørk tid, kommer søsteren hennes på besøk. Onkelen hennes

bor også i byen og skal holde selskap.

– Tror du at du får julestemning her i Oslo?

– Den må jeg lage på egenhånd. Jeg forbinder jula med å være hjemme med familien min, sier hun.

Planen hennes er å kose seg hjemme alene med film.

Jeg er mer sint enn jeg er lei meg

Diane Nguyen (25),
internasjonal student

Ventetida er ikke over

Universitas møter også Elias Thomsen (29) fra Danmark. Han og hans amerikanske kjæreste Cody Wolfe (25) hadde opprinnelig planer om å besøke Thomsens familie i København, men Wolfes søknad om oppholdstillatelse i Norge satte en stopper for det.

Istedenfor skal paret feire julen sammen i sin ettroms-hybel på Anker Studentbolig i Oslo sentrum.

– Det er dypt frustrerende. Det er noen år siden vi har vært hjemme til jul, så vi hadde håpet å få det til i år, sier Thomsen.

Paret må bli i Norge fordi ame-

– Kun én inntekt

Siden Thomsen er fra Danmark, som er innenfor EU og EØS, slipper han å betale studieavgift for å studere i Norge. Han får også studiestipend fra Danmark på om lag fjorten tusen norske kroner, en inntekt han deler med partneren. Wolfe har nemlig ikke lov til å jobbe i Norge mens han venter på svar fra Utlendingsdirektoratet (UDI), og de får derfor en trang økonomi i jula.

– Fordi søknaden om oppholdstillatelse tar så lang tid, har vi kun én inntekt akkurat nå, så det blir veldig vanskelig å betale for annet enn mat på bordet, sier Thomsen.

Paret merker den økonomiske dyrtiden, spesielt er de bekymret for julehandelen.

– Det er ikke stort overskudd til julehandelen, sier Thomsen, som forteller at de har en tradisjon om å gi hverandre et budsjett på to hundre kroner, som de kjøper julegave til hverandre for. De satser på å få gjort dette, også i år.

En annerledes julefeiring

– Tror du at dere får julestemning her i Oslo, selv om dere gjerne skulle vært i København?

– Jeg tror det blir annerledes. Det blir noe annet enn det vi hadde håpet på, sier Thomsen. Han er likevel positivt innstilt til en annerledes jul i Oslo.

– Jeg er snart ferdig med eksamenene mine, så da skal vi bruke litt tid på å dra på julemarked og drikke gløgg, så skal det nok bli hyggelig allikevel, sier han.

Paret er helt nye i byen, og lengter etter tid med familiene sine. I likhet med Nguyen, tar Thomsen en mastergrad i menneskerettigheter på Det juridiske fakultet ved UiO. Studiet har en stor andel internasjonale studenter.

– De fleste vennene våre er ikke fra Oslo, så de drar enten til familiene sine i hjemlandet, eller til andre steder i Norge, sier Thomsen.

Thomsen tror også det blir vanskelig å feire jul så langt unna familien. Han legger til at det kom skuffede miner fra bestemoren, og fra nevøen og niesen hans. Og mor, hun får ta til takke med en videosamtale på julaften.

– Du har en partner fra USA, og du er selv fra Danmark, hva skal dere spise på julaften i år?

– En kombinasjon. Det blir «buttermilk biscuits» og så lager partneren min tranebærsauss, og så blir det rugbrød og sild, avslutter han.

universitas@universitas.no

ULTRALYD: Slik kan fosteret se ut i uke 19.

Enige om ny abortlov

Abortloven har stått støtt siden den kom på plass i 1978. Denne uken ble en historisk lovendring vedtatt av et klart flertall på Stortinget.

Abort

Tekst Amanda Floer
Foto Olha Korop

I august i år la regjeringen frem et lovforslag om endringer i abortloven. Dette med helseminister Jan Christian Vestre (Ap) i spissen. Forslaget omfattet blant annet en utvidelse av fristen for selvbestemt abort fra uke 12 til uke 18. Tirsdag 3. desember ble forslaget vedtatt i Stortinget med solid flertall: 138 mot 31 representanter.

Her i Skandinavia har Sverige holdt seg til 18 uker siden 1974. Danmark har nylig utvidet til det samme, mens Island økte til 22 uker i 2019. Norge har altså tviholdt på sine 12 uker, helt fram til nå.

KrF var alene om å stille samlet mot lovendringen. Senterpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet valgte å fristille sine representanter til å stemme etter egen overbevisning. De øvrige partiene Ap, SV, Rødt, Venstre og MDG stemte for en lovendring.

Et steg i riktig retning

Leder i Sosialistisk Ungdom, Audun Hammer Hovda (25) kan melde om god stemning på Stortinget tidligere den dagen.

– Vi har jobbet lenge med dette, og er veldig glad for utvidelsen, sier Hovda.

Til tross for den historiske endringen stiller han seg kritisk til deler av lovforslaget, og sikter til at særlig nemdene bør avskaffes.

– Nemdene er et grunnleggende problem, det er fortsatt ikke kvinnen som får siste ord, selv om fristen er utvidet, forklarer han.

Per nå foretas det 12.000 svangerskapsbrudd i Norge årlig. 84 prosent av disse skjer før uke ni. Antall aborter har sunket gradvis over lengre tid, fra 15 per 1000 kvinne i 1980, til 10,4 per 1000 kvinne i 2023.

Kritisk

Hovda belyser også mulige svakheter ved lovendringen.

– Den medisinske endringen er litt diffus. Jeg er spent på hvordan det vil bli i praksis, det

gir mye rom for juridisk tolkning, det kan også åpne for at en del senaborter blir ulovlige, sier han.

Hovda tror også tilstedeværelsen av en jurist i abortnemndene ikke nødvendigvis vil sikre kvinnens rettigheter slik det er tilsiktet, men snarere gjøre terskelen for godkjenning høyere.

Når Hovda blir spurt om hvorfor denne endringen skjer først nå, sier han at det utover et vedvarende press fra kvinnebevegelsen, trolig er KrF selv som har skyld i at abortloven i det hele tatt har blitt gjenopptatt.

– Abortloven hadde en slags uoffisiell fredning i norsk politikk, før KrF satte det på dagsorden igjen. Jeg tror de angrer seg litt nå, heldigvis for oss, dessverre for dem, sier Hovda.

Et steg i feil retning

Nestleder i KrFU Erik Martinez Rønhovde (21) har et annet syn på saken.

– Dette er ikke annet enn tull fra SU. At KrF har noen som helst form for skyld i dagens utvidelse, faller på sin egen urimelighet. SV, Rødt, Venstre og AP har vært for en utvidelse lenge før KrF begynte å snakke om det, sier Rønhovde.

Videre kan nestlederen fortelle at han mener utvidelsen er absurd.

– Dagens lovendring er en dramatisk svekkelse av fosterets rettsvern. Jeg mener det er absurd å utvide abortloven når vi i dag med store vitenskapelige fremskritt kan innhente mer kunnskap om fosteret på et tidligere stadium i svangerskapet.

Rønhovde er også bekymret for et mulig sorteringssamfunn, og tror vi vil se en økning i antall senaborter som følge av lovendringen.

– Det er også bekymringsverdige at Norge blir det mest liberale landet i Skandinavia når det kommer til tvillingabort.

Rønhovde kritiserer også Høyre og Senterpartiet for å gi falske løfter til sine velgere, ved å tidligere programfeste at de er mot en utvidelse av abortloven. Han understreker at KrF står ved sine valglofter og mener dagens utvidelse er et steg i feil retning.

universitas@universitas.no

SKUFFET: Julemarkedet i Oslo sentrum blir for smått for amerikanske Diane Nguyen (25).

Det er noen år siden vi har vært hjemme til jul, så vi hadde håpet å få det til i år

Elias Thomsen (29),
internasjonal student

rikaneren Wolfe ikke har lov å forlate landet mens søknaden om oppholdstillatelse er til behandling. Nå venter paret i spenning før de får vite om søknaden blir godkjent eller avslått. Thomsen legger til at partneren synes det hele er trist.

– Han kan ikke jobbe eller dra til legen. Han kan ikke engang låne en bok på biblioteket. Han er veldig isolert, sier Thomsen, som er oppgitt over hele prosessen.

– Det er fjollete. Hvis han prøver å krysse en landegrense får han innreiseforbud, og det vil vi helst unngå.

Studentenes beste spar

UNNER SEG: Emma Kleivtun (21) og Oda Litland (23) forteller at det er mye penger som går til Burn, noen ganger er det hver dag.

Å bo hjemme, kutte ned på impulsjøp og dra mindre ut er bare noe av det studentene gjør for å kutte ned på forbruket.

Studentøkonomi

Tekst Andreas Henriksen
Foto Kenneth Novela Gran

Halvparten av studentene har tydd til kredittkort eller forbrukslån for å dekke basisbehov. Samtidig jobber hver tredje student ti timer eller mer i uken. Det viser en ny undersøkelse gjennomført av Sentio på vegne av Khrono og Norsk studentorganisasjon. På Blindern har Universitas spurt studenter om hvordan det står til

med økonomien.

Emma Kleivtun (21) og Oda Litland (23) studerer midtøstenstudier med arabisk og jobber ved siden av studiene. Begge har også studert i Bergen før de begynte på UiO. Men kun én av dem tar imot stipend.

– Siden jeg bor hjemme blir ingenting av studielånet omgjort til stipend, så jeg dropet det. Jeg har egentlig dårligere råd i Oslo enn det jeg hadde da jeg var student i Bergen, forklarer Oda.

Tall fra SSB viser at ti prosent av studentene i Oslo bor hjemme hos foreldrene sine.

Det tror Oda er grunnen til at hun får til å spare penger til reiser.

– Hjemme er det plutselig noen som lager middag til meg, som er veldig hyggelig. Så jeg betaler veldig lite for mat, men generelt har jeg et ganske lavt forbruk.

For Emma som både har mat- og leieutgifter, har hun prøvd å kutte ned på de andre utgiftene og handle hvor det er billigst.

– Jeg tror jeg har funnet ut at det er Kiwi som er billigst. Jeg prøver å unngå unødvendige kjøp som man egentlig ikke trenger, som klær og sånne ting. Også går jeg på Athletica, det er mye billigere enn de andre alternativene, sier Emma

INGEN LUKSUSFELLEN HER!: Indy Sophie Nymo (20) forteller Universitas at hun sparer penger ved å lure seg selv.

Venter alltid på lønning

Til tross for en trang studentøkonomi klarer både Emma og Oda å spare penger, men det har blitt vanskeligere på grunn av de høye prisene. For Emma har ikke mer penger alltid vært løsningen.

– Jeg merker at jo mer jeg tjener, desto mer bruker jeg, forteller hun.

Det er ikke alltid lett å holde seg til budsjettet. Jentene forteller at det største pengesluket er mat, energidrikk og snus.

– Når jeg leser til eksamen må jeg ha masse snacks. Man har jo lyst til å unne seg noe. Det må jeg slutte med, innrømmer Emma.

– Samtidig er det de små gledene i livet, er det ikke det da, spør Oda.

Men ved månedsskiftet kjenner Oda ofte på konsekvensene av de små gledene.

– Jeg er alltid blakk på slutten av måneden. Nå venter jeg på lønning på fredag. Hvis jeg kjøper en Burn hver dag, er det ikke så rart at jeg har lite penger.

– Det virker som om det er noe dere ikke har lyst til å gjøre noe med?

Jo mer jeg tjener, desto mer bruker jeg

Emma Kleivtun (21),
midtøstenstudier-student

– Det fungerer! Hva betyr noe, for noen er det kanskje viktigere å kjøpe en ny boblejakke, jeg vil heller ha en Burn enn en sandwich, svarer Oda.

Det er Emma enig i.

– Det er litt studentliv å ikke ha så god råd. Alle er jo også i den samme situasjonen som deg, legger hun til.

Spesielt dyrt i Oslo

Selv om de mener at studenter skal ha dårlig råd, stiller de seg bak forslaget til NSO om å øke studiestøtten 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Altså 186.042 kroner.

– Det synes jeg hadde vært ålreit, sier Oda.

Begge synes de hadde bedre råd da de var studenter i Bergen enn i Oslo. Ifølge SSB er leieprisen for et gjennomsnittlig soverom i Oslo 12 500 kroner, mens i Bergen er snittprisen 9 130 kroner.

– Man merker det spesielt på boligprisene, man tenker man kunne trengt litt mer

EN TIME: Mathilde Moen (20) og Karen Elvebakken (19) pendler fra Slemmestad i Asker for å spare til bolig.

Retips

her, sier Emma

Men Oda står fortsatt fast ved at studenter ikke skal leve behagelig, men at det er viktig med en mellomvei.

- Det skal ikke være kjipt å være student. Man har litt trangere kår, men ikke så dårlige kår at det går utover helsa, enten fysisk eller psykisk, sier hun.

Lager matpakke

Kari Valhamme (21) og Indy Sophie Nymoan (20) studerer klart språk sammen, men har ulike tilnærmin-

Jeg prøver å sette inn penger på sparekonto

Indy Sophie Nymoan (20), klart språk-student

ger når det kommer til sparing.

- Jeg sparer ikke, sier Kari og ler.
- Jeg prøver å sette inn penger på sparekonto. Da ser det ut som jeg har mindre penger på brukskonto. Jeg klarer å lure meg selv, forteller Indy.

Men Indy mener at hun kan gjøre mer for å spare penger.

- Jeg burde kjøpe mindre klær. Jeg prøver å ikke kjøpe dyre klær, men det går fortsatt en del penger til det.

For sykepleiestudenten Chloe Etor (22) er økonomien ikke noe hun stresser med.

Det er på grunn av flere sparingsmetoder.

- Hvis jeg skal lese i pensumbøker, låner jeg bøkene fra biblioteket. Også spiser jeg ikke i kantina, men lager maten selv, sier hun.

Chloe mottar stipend, men gir jobben og god planlegging æren for at hun ikke sliter økonomisk. Ifølge undersøkelsen gjort av Sentio Research Norge jobber nesten halvparten av studentene i Norge syv timer eller mer i uken.

- Jeg har litt ekstra. Lånkassen dekker bare leien, sier hun.

Sparer til bolig

Sosialantropologistudentene Mathilde Moen (20) og Karen Elvebakken (19) bor begge hjemme hos foreldrene sine i Asker. Det synes de hjelper økonomien deres.

- Vi har veldig flaks at vi bor så godt til at det går an å reise med kollektivtransport til skolen, sier Mathilde.

Det tar dem en time å komme seg til Blindern. Leien de betaler for å bo hos foreldrene sine går til boligsparring.

- Foreldrene mine er veldig flinke til sånt, sier Mathilde.

De forteller at det er mye penger å spare når man bor hjemme. Men jentene synes de kan kutte ned på impulshandlingen.

- Man tenker «Jeg må ha den buksa!», når man egentlig ikke trenger den. Jeg tenker at det ikke spiller noe rolle før jeg sjekker kontoen, forteller Karen.

ANNONSE

AKTIVITETER

SPILL, LØS OG SPAR! -20% STUDENTRABATT

5 UNIKE ESCAPE SPILL

KINGDOM OF ESCAPE ROOMS

AVIS

Pen sum for studenter: 10 uker for 10 kroner

MORGENBLADET

Deretter 50% studentrabatt

Bestill på morgenbladet.no/student

Da Dagsavisen

Få 50% studentrabatt på Dagsavisen!

Bestill her: abonnement.dagsavisen.no/student

dagsavisen@mediacconnect.no
Tlf: 22 99 80 00
www.dagsavisen.no

BAR & SPILLESTED

Pollett BISLETT

PINBALL BILBANE ARKADE

15% STUDENTRABATT PÅ ALLE SPILL

FILESTREDET 40, 0147 OSLO
@POLLETT_BISLETT
WWW.FACEBOOK.COM/POLLETTBISLETT

BS4

50% RABATT TIRSDAG-TORS DAG

Book spill på forhånd via QR-koden

STUDENTRABATT PÅ DART OG SHUFFLEBOARD

ROGSTADVEIEN 34, 054 NO

Tilbudsguiden

BØKER

Keen på billigere pensumbøker?

Sjekk ut digitalt pensum!

Bruk koden STUDENTAVIS25 for 25% rabatt på abonnementet Allvit+ på allvit.no

allvit

UNDERHOLDNING

STUDENTPRIS PÅ PIZZA

ALL PIZZA TIL 130,- VED FREMVISNING AV GYLDIG STUDENTBEVIS

Kjøkkenet er åpent: 12:00-20:30 onsdag - lørdag

Kombiner turen med standup, quiz eller annet :-)
Se www.dattera.no for fullt program

Dattera Til Hagen
Grønland 10, Oslo

KLATREPARK

GNEIS LILLEAKER KLATRESENTER

Studentfredager

50% rabatt for studenter på drop-in og leie av utstyr

Gyldig til og med 31.10.24

Besøk oss på: www.gneislilleaker.no

[@gneislilleaker](https://www.instagram.com/gneislilleaker)

KULTUR

Sentralen

Sentralen Cafe
Bar Mynt på takterrassen
Hitchhiker Restaurant

Konsert, klubb og musikk
Kunst, teater og dans
Quiz, sosialt og kreativt
Boklansering, lanseringer, samtaler og utstillinger
Festivaler
Åpen mikrofon sentralen.no

Victoria NASJONAL JAZZSCENE
Karl Johansgt. 35

Oslos mest spennende konsertprogram med jazz, improvisasjon og musikk som ikke ligner annet

Studentpriser Uhørt! med gratis inngang

nasjonaljazzscene.no

LYD- OG LYSUTLEIE

Skal du ha fest?

Utleie av:
- Lyd
- Lys
- Aktivitetsleker
- ute/innekino
- Sceneteknisk
- Silent Disco

10% Student rabatt

OJB

DJ BOOKING NORGE AS
www.djb.no

All av artister og underholdere

DANS

Subdans er Norges fremste og største dansestudio med fokus på Streetdance. Vi er lokalisert på Grünerløkka og har dansekurs for alle typer mennesker i alle aldre.

Kursstart i uke 35 og 10% studentrabatt!

Vil du lære å danse?

På Subdans kan du lære streetdancestiler som Hiphop, Breakdance, Dancehall, Vogue, House, Popping, Afro fusion, Locking og Waacking.

WWW.SUBDANS.NO

KINO

ARGENTINSK TANGO NYBEGYNNERKURS

START 1. SEPT
8 Torsdager kl 19:00-21:00
Medarbeider, gratis

TangoPunkte tilbyr tangokurs ved siden av Majorstuen T-bane og har spesialtilbud for unge mellom 15-25 år.

Kurset starter 5. september. Totalt 8 uker. Klasse og practica.

Pris for Ung(mellom 15-25år): 800 NOK/per eller 1300 NOK/par.
Bonus for de som fant denne artikkelen: de første 2 unge parene (mellom 15-25 år) som følger TangoPunkte på Instagram og sender DM, får en spesialpris på kurset: 1000 NOK/par. Info: tangopunkte.com
FB: TangoPunkte
Ins: Tango Puente

TRENING

MYRENS treningssenter

STUDENT PÅ MYRENS

Spill squash og tren så mye du vil hos Myrens Treningssenter på Torshov!

Tennis i studio og gruppetimer: Fra 499,-
Tennis i studio, gruppetimer og squash: Fra 599,-
Drop-in squash: Fra 135,-

Hjertelig velkommen!

For mer info / spørsmål, kontakt oss gjerne på post@myrens.no

Myrens Verksted 24C, 0473 Oslo | Tlf: 22 22 67 67 | myrens.no

PSYKOLOG

StudentPsykologen

Spesialisert på studenter siden 2014

Hos oss kan du få hjelp til:

- Dårlig selvfølelse
- Sosial angst
- Depresjon
- Prokrastinering
- Eksamensangst
- Ensomhet
- Og det meste annet.

Studentpris kr. 1150
Ingen ventetid

StudentPsykologen no

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gyneologisk undersøkelse og cellediagnostikk

Studentpris kr. 1.050,-

Gyneolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på majorstuaqvinneklinikk.no

JUL

CINEMATEKET

JUL PÅ CINEMATEKET

Norsk Filminstitutt www.cinemateket.no

TILBUDSGUIDEN

GODE TILBUD FOR STUDENTER I OSLO

THE STRUGGLE FOR PERIOD PRODUCTS AT UIO

Student organizations and associations have been trying to push the introduction of free period products at UiO campuses, but they face resistance from faculty members.

Sanitary products

Tekst Elena Angela Biffi
Foto Sara Aarøen Lien

Imagine walking into the toilet after a long lecture, focusing only on holding in your pee. Once you're done, you grab your personal toilet paper roll and soap dispenser from your backpack. You wipe, wash your hands, and put everything back, ready for the next time. We expect these essentials to be in public toilets. Yet period supplies are often missing.

SANITARY PRODUCTS, WHERE ART THOU?

The past few years universities across Norway and Europe have started introducing free sanitary product access at their campuses. Institutions like University of Milan in Italy and Utrecht University in the Netherlands are among those that have adopted this practice.

– It's something we have been trying

It makes me very angry to know how much of the money I have to spend on these products goes into taxes

Elena Lucia, international master's student at UiO

to push here at UiO for at least the last couple of years, says Sondre Matthias Klungland, the leader of the Student Parliament at the University of Oslo (UiO).

In countries such as the United Kingdom and France there are governmental initiatives to provide period product supplies in all educational institutions.

But at UiO, the Student Parliament's efforts to introduce free sanitary products have been met by an university management citing budgetary issues, Klungland reports.

– UiO is lagging behind, he says.

Currently, UiO only ensures access to these products on the Silurveien campus, where many students take their exams.

– This is already a stressful situation, and we do not want an unforeseen lack of sanitary products to become an additional stress factor, explains Amalie Kvame Holm, Senior Communications Adviser at the university.

– We are now in the process of looking into providing this at other locations as well.

PADS FOR ALL

Menstruation is a biological process that involves more than half of the student body of UiO. Accessing period products on campus can be beneficial to creating a better and more equal learning environment.

According to Skolekravet, an initiative

launched by the grocery store chain Kiwi and Unicef, 77% of girls between 16 and 24 years old have had unpleasant situations due to lack of access to period products in their school or university. The initiative's goal was to spark a debate and push governmental action to provide sanitary products in Norwegian educational institutions.

– One morning I realized I'd forgotten my pads at home and spent the whole day at the Domus Juridica campus fearing and stressing that I might bleed

just 12%, and popcorn at 15%.

Out of the list of the daily expenses, the only products taxed at 25% are sanitary pads.

– Buying pads is an expense I need to factor into my monthly budget and it makes me very angry to know how much of the money I have to spend on these products goes into taxes. It does not seem fair to me, Lucia says.

Period poverty is an ongoing problem in the EU, where it is estimated that 1 in 10 people who menstruate cannot afford

LATE TO THE PARTY?: Currently, UiO only provides access to sanitary products on the Silurveien campus.

through, said Elena Lucia, an international master's student at UiO.

Lucia questions the effectiveness of accessing sanitary products at the Silurveien campus.

– During an exam at Silurveien, I went to the restroom inside the hall where I was sitting my exam and noticed a note saying that pads were available in other toilets on the campus, she says. I put myself in the shoes of somebody in need and it hit me as an uncomfortable and stressful situation to be in.

TAXED MORE THAN POPCORN

Sanitary pads in Norway are taxed at a 25% rate, the highest rate applicable. In comparison, a cinema ticket is taxed at

sanitary products. Poverty is on the surge in Norway as well and students are in a particularly vulnerable situation.

– Sometimes the argument to not put period products in the toilets is that people will take too much of it, but isn't that exactly the problem? If it is something that they need, that they cannot afford and that is provided, why shouldn't they take it, ask Adèle Guers and Ayva Macinnes, representatives of SSF, the Student's Feminist Association at UiO.

Meanwhile, the Student Parliament's Klungland suggests implementing a technical solution.

– If this is the real issue, it can be corrected for example by using machine dispensers that limit the number of pro-

ducts a person can take at a time.

– The reality is that people who struggle financially tend to use the same sanitary product for a longer time than the recommended 8 hours maximum. As well as being unpleasant, this might even result in a bacterial infection known as toxic shock syndrome which can have very serious health consequences. Providing period products is also a way to protect the health of students, say Guers and Macinnes.

MAKING THE VULNERABLE EVEN MORE VULNERABLE

In case of emergency, it helps to know that the university has your back. Guyers and Macinnes argue that period care is a matter of mental care. Packed schedules, commutes between campuses to attend lectures, and short 15-minute breaks can make such situations like this appear a Herculean task to sort out.

– Finding a tampon or pad can be time-consuming and stressful. This is even harder for those without friends or language skills.

Additionally, any talk about periods has an obvious gendered element. Guyers and Macinnes further remind that not all who menstruate are women, so access to menstrual products should be ensured for all trans and non-binary

UiO is lagging behind

Sondre Matthias Klungland, leader of the Student Parliament at UiO

people as well.

– This is a gender equality issue, as these are challenges the non-menstruating individuals don't have to face, Guyers and Macinnes say.

MOVING IN THE RIGHT DIRECTION

Both candidates for the next UiO head master run on a platform emphasizing the improvement of student quality of life. Klungland sees available period products as crucial to ensuring a good student life.

– Providing sanitary products to students would improve the learning environment and make life on the campus more student friendly, points Klungland.

Despite some resistance from university management, efforts to provide free sanitary products at UiO are progressing. Implementing these products on campus requires time and effort.

– A phased approach starting with pilot projects at certain campuses could be a good starting point, continues Klungland.

SFF, UiO's Student Feminist Association, has recently launched a petition for free menstrual products at UiO.

– Numbers can sway movements more than emotional arguments. If everyone participates, together we can contribute to improving the well-being of the students, concludes Klungland.

DEBATT

Idé- og debattredaktør: **Ada Louise Andreassen**
adalouiseandreassen@gmail.com 948 09 383

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Noahs winter arc

Har du også venner som plutselig har forsvunnet i flere måneder for å så komme tilbake som en Jesus-lignende skikkelse med sixpack? Det spør kulturjournalist Håp Haugen-Viken om i ukas Studvest. Flere av vennene hennes går tydeligvis i hi om vinteren med prosjektet om å forbedre seg selv. I løpet av de mørke vintermånedene er det ingen andre enn spilene på treningssenterene som får se på de såkalte vinter-arcene.

«Winter Arc»-trenden florerer på sosiale medier. Den går ut på at man frem til nyåret skal bli den beste versjonen av seg selv. Personlig vekst eller vekst i muskelmasse? *Poteto, potato.* Av en eller annen grunn trefte fenomenet først og fremst menn. Hvis du trenger bevis er det bare å ta turen innom Athletica Vulkan.

Søker Gud i usikre tider

Under Dusken kan denne uka melde at hele 1300 studenter stod i kø til julegudstjeneste i Nidarosdommen den 25. november. Til studentavisa forteller studentprest Lena Rebekka Risnes, som altså er utdannet prest, ikke prest som er student (hvis flere enn undertegnede ble forvirra), at flere og flere studenter stiller spørsmål rundt religion.

Flere studenter oppsøker stu-

dentprestene med en søken etter mening med livet, men også etter tilhørighet. Under prekenen i gudstjenesten var det snakk om jul, medmenneskelighet og krig. Også eksamensstress. I en verden preget av konflikt og usikkerhet, er det forståelig at flere finner trøst i religion. Men om Gud kan hjelpe deg med Ex.phil-obliggen? Det forblir opp til høyere makter å svare på.

Ukas overhørt

helt ærlig, føles digg å ha landet på å bare ha fjordland julemåltider til jul sammen med samboer lol

cee @in2thesewers.bsky.social

lol

Oppdaget at cyberkriminelle har en forkjærlighet for norske ruselåter

Dagens Næringsliv

Så mange spørsmål

Han burde ikke vore fengsla i det hele tatt

Forsvarer Øyvind Bratlien om Marius Borg Høyby til NRK

men det er jo litt kult å fengsle en kongelig da

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?

Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Krig på lesesal

Dramatikken på lesesalen vitner om et samfunnsproblem vi er nødt til å ta tak i.

Sollys

Ella Jørgenvåg Svendsen,
bachelorstudent i samfunnsgeografi på UiO

Her om dagen var jeg vitne til noe ganske dramatisk. Det omhandlet gardiner og solstråler som trengte seg inn der folk ikke vil ha dem. Jeg hadde akkurat fått presset meg inn på en vindusplass på lesesalen, fylt opp av studenter sultne på læring og kunnskap. Etter en stund kunne jeg merke at lyset endret seg. Forbi skydekket som hadde preget hovedstaden de siste ukene, åpenbaret det seg noe så sjeldent som et par solstråler. Jeg snudde meg mot lyset og lukket øynene. Ah, så deilig det er med litt lys i denne kalde mørke tiden av året!

Mens jeg satt slik, begynte jeg å høre rutsje-lignende lyder rundt meg. Det skar i ørene og jeg ble dratt ut av den fine stunden jeg hadde med sola. Jeg åpnet øynene og oppdaget at lyden kom av gardinene som ble dratt igjen av flere studenter rundt meg. Plutselig forsvant lyset, og alt som var igjen var et lite lysglimt som kunne skimtes gjennom gardinen.

Problemet med gardinene er at de ikke dekker for absolutt alt sollyset som nådde studentene. Det var uakseptabelt for flere å sitte i lyset, noe som førte til en dragkamp mellom to ekstremt kunnskapstørste studenter. Den ene av dem reiste seg opp, og dro demonstrativt gardinen 20 centimeter lenger til høyre for at hans lese-plass skulle bli dekket av mørket. Den andre fant seg ikke i dette, og man kunne se sinnet i blikket hans da sollyset plutselig traff han etter justeringen 20 centimeter til høyre. Han reiste seg opp og trampet høylytt bort til gardinen for å dra den de 20 centimeterne tilbake til venstre igjen.

Jeg kjente dramatikken på kroppen og studentene rundt meg holdt pusten i vente på hva som nå kunne komme til å skje. Han som fikk sollyset i fjeset etter denne andre justeringen, myste truende til motstanderen mens han reiste seg, tok med seg sakene sine og braste ut fra salen. Ryktene sier at ingen har sett han på Blindern siden denne dagen...

Gardinkrigen fikk hjertet mitt til å briste. I den tunge høstmåned med mørke og eksamenslesing vi er inne i nå, er sol noe vi trenger for å overleve! Det har mange positive effekter, som at det gir energi, bidrar til viktige biologiske prosesser i kroppen og regulerer døgnrytmen. Spør du meg, er dette noen kvaliteter jeg hadde ønsket meg i eksamensperioden i alle fall.

Hva skader det med litt sol i ansiktet?

Hva skader det om du ikke ser pc-skjermen helt klart? Hva skader det med litt sol i ansiktet, mens du skal lese en tung akademisk tekst? Kanskje du våkner litt? Gardinkrigen på lesesalen vitner om et større problem: Menneskets fremmedgjøring av naturen og moderne teknologi som kommer foran våre naturlige behov. Jeg kan forstå at dette skjer i eksamensperioden om våren, for da kan det hende at det faktisk er sol flere dager på rad, og mange timer i løpet av dagen. Men på denne tiden av året er sola mangelvare.

Dagen etter hadde tåken igjen lag seg som et tykt lag utenfor lesesalens vinduer. Likevel var gardinene trukket for fra gårdsdagen, og minnet oss alle på dramaet som hadde utspilt seg, og om sollyset som en gang fantes her på lesesalen.

Minnesmerke for vestlig idioti

«Do They Know It's Christmas» er selve symbolet på Vestens mislykkede forsøk på empati.

Veldedighets-sanger

Jo Lindbæk, masterstudent i skrivekunst for barn og unge ved NBI

Veldedighetssanger laget av supergrupper som Band Aid eller USA for Africa når høyt opp på listen over forrige århundrets verste oppfinnelser, like under atomvåpen. I retrospekt virker nærmest «Do They Know It's Christmas» og «We Are the World» som en slags gisselsituasjon for forbrukernes menneskelighet: «Kjøp den ræva singelen vår eller la menneskene i Etiopia dø». Hvorfor kan ikke disse artistene heller bare donere vekk en million eller to hver og la det være med det? Er dette PR-sirkuset virkelig nødven-

dig?

Okei da, så er kanskje dette litt kynisk. Den ugudelige musikken til tross, har disse gruppene innjent store summer til veldedige formål. De har også velsignet oss med Youtube klippet der Bob Dylan spør Stevie Wonder om å gjøre sin beste Dylan-parodi for å vise hvordan han skal klare å synge den svært overkommelige melodien på «We Are the World». Og i år får vi nok en gang gleden av å høre Bob Geldofs «Do They Know It's Christmas» med tilskudd fra unge lovende artister som Chris Martin, Sam Smith og han blonde fra One Direction.

Det har vært mye oppmerksomhet rundt denne nye versjonen av «Do They Know It's Christmas». Låten har blitt kalt rasistisk og utdatert. Jeg vil komme med en litt annen vinkling på det. Jeg

mener nemlig at originalteksten kan tolkes som en fordømmelse av vestlig hykleri. Dette burde vært et tema da de i forrige omgang kastrerte sangen ved å fjerne den mest virkningsfulle linjen til Bono: «Tonight thank god it's them instead of you».

For det er jo litt sånn vi tenker, er det ikke? Vi har gjort det til et ordtak at man må tenke på «de

Christmas» kommer jo etter flere beskrivelser av hva som er så flott med julen, som er at vi kan slappe av og spise god mat, og ikke tenke på noe annet enn kos. Tittelen på sangen er et sarkastisk: Herregud, men det er jo jul? Og så sulter de? Det skal man jo ikke gjøre i julen? Da skal man spise ribbe og pinnekjøtt. En slags 1980-tallets «Hvorfor spiser de ikke bare kake?» På

Burde «Do They Know It's Christmas» få fortsette å spilles på radioen? Av hensyn til musikkens ry har jeg veldig lyst til å si nei. Men jeg tror sangen har en dybde som er vært å nevne. Dybden ligger i at den spiller ironisk på stereotypene vi i Vesten har av folk i det vi anser som «U-land» eller hva nå enn vi blir enige om å ikke kalle disse landene for å høre mindre rasistiske ut.

Disse supergruppene er en parodi av våre forsøk på empati som konsekvent har et preg av *ovenfra-og-ned* fordi vi ikke evner å fjerne ego fra det. Så kan man jo si at man burde la disse stereotypene ligge, uansett hva tanken bak dem skulle være, og det kan jeg være enig i. Jeg hater jo denne sangen. Men den kan likevel være et viktig minnesmerke for vår egen idioti. Noe som er godt å bli minnet på en gang iblant.

debatt@universitas.no

«Kjøp den ræva singelen vår eller la menneskene i Etiopia dø»

stakkars barna i Afrika» for å få våre egne unger til å spise opp maten sin. Denne overfladiske empatien både stakkarliggjør folk i sult, samtidig som den blir en parodi på våre egne privilegier, uten at vi nødvendigvis innses det.

Spørsmålet «Do They Know It's

den måten blir sangen en parodi på vestlig empati. Som Chris Eigemans karakter i Metropolitan sier «You know, it's pretty arrogant of you to worry so much about the less fortunate.» Jeg nekter å tro at Bob «I don't like Mondays» Geldof ikke har tenkt på dette.

Er det nok å si unnskyld?

Hvordan sier man unnskyld etter over hundre år med urett?

Fornorskingspolitikken

Marit Michelsen, styremedlem i NSR Nuorat og UiO-alumna

Den 12. november ble Sannhets- og forsoningskomisjonens rapport behandlet på Stortinget. Rapporten omhandler den historiske uretten som er begått mot samene, kvenene og skogfinnene.

Jeg er selv same, og jeg hadde forhåpningsfullt ventet på rapporten i flere år. Endelig kunne

jeg holde rapporten som svart på hvitt slår fast hvilken smerte fornorskingspolitikken har påført mitt folk. Denne smerten finnes ennå, og fornorskningen knyttes blant annet til helseutfordringer den dag i dag. Det var derfor ikke selve rapporten jeg hadde forventninger til, men politikken som skulle følge etterpå.

Det var viktig at det kom en beklagelse fra samme sal hvor uretten også ble vedtatt. Det gir forhåpninger om at dagens Storting også skal ta ansvar for å reparere skadene.

Men glemmer Stortinget noe? Stortinget beklaget på vegne av tidligere Stortings aktive rolle i fornorskingspolitikken. Selv om tidligere Storting hadde en aktiv

rolle, har også *dagens* Storting nedstemt reparerende politikk, blant annet forslag om forebygging av hets mot nasjonale minoriteter og samer, og om å stanse vindkraftutbygging i reinbeiteområder. Samer blir ofte anklaget for å ta på seg offerrolle. Som et folk

blir vi ofte beskyldt for å klage for mye og å ikke klare å gå videre. Da er det viktig å huske på at den som sier unnskyld ikke kan kreve tilgivelse. Stortingets beklagelse

Som et folk blir vi ofte beskyldt for å klage for mye og å ikke klare å gå videre

er ikke særlig god, med mindre reparasjonstiltakene faktisk gjennomføres. Ord blir meningsløse uten handling.

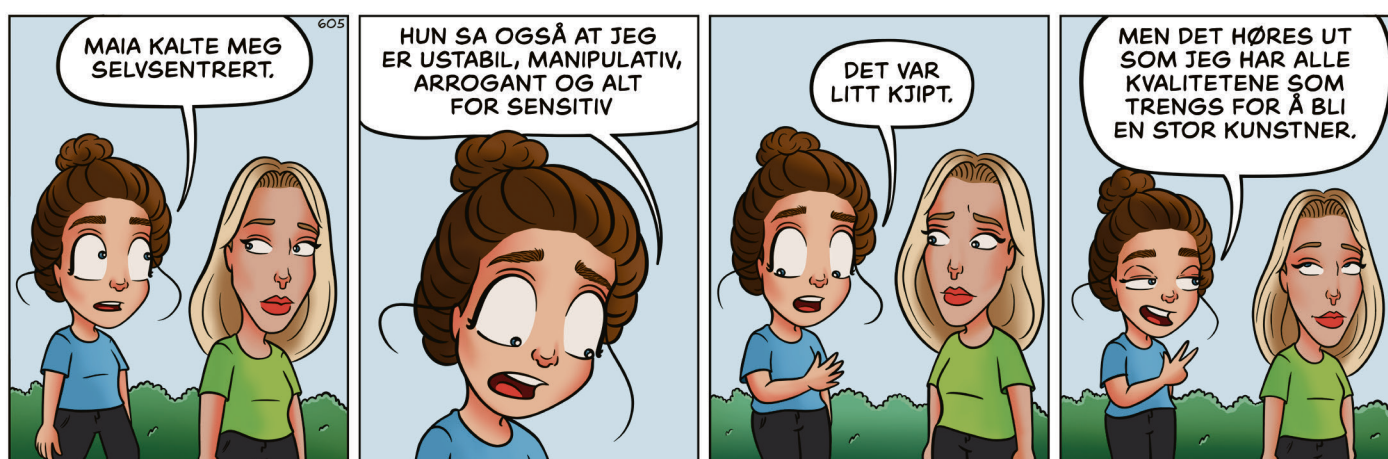
Tilgivelse og tillit henger sammen. I dag er tilliten mellom den norske stat og det samiske samfunnet skjort - om den i det

hele tatt finnes. Mange har ennå Fosen-saken ferskt i minne, og samtidig planlegges en rekke nye arealinngrep i Sápmi. Vi står i en tid der vi forventes å forsones, samtidig som krefter på Stortinget ønsker å legge ned Sametinget og trekke Norge ut av Urfolkskonvensjonen (ILO-169). Med disse kampene hengende over oss får ikke sårene luft til å leges.

Jeg frykter at mange ser på beklagelsen som et slags punktum, men det er nå arbeidet faktisk bør begynne. Det koster ingenting å si unnskyld, men det kommer til å koste å reparere århundre med urett.

debatt@universitas.no

LEINNSIK?

KULTUR

Kulturredaktør: **Kristin Knutsen**
kristinknutsen123@gmail.com 48 10 42 06

Julefreden har senket seg - slik holder du den senket

Alt kan tyde på at personangrep er studentens beste våpen denne jula.

Julefred

tekst Kristin Knutsen
foto Sara Aarøen Lien

Julen og julefreden er noe av det mest helige vi har i Norge – en tid for å slappe av, spise ribbe (ja, *you heard me*, ribbe!), og være sammen med familien uten for mye mas. Men for en student som kommer hjem etter et semester med *deadlines* og mas, kan det føles som om julefreden er nok et kulturrelt ideal som står på prøve.

Enhver som har sett en middels god Netflix-julefilm, vet at ingen lager høytidskaos som en hjemvendt sønn eller datter. Er det mulig å oppnå denne salige roen når eksamenstresset fortsatt sitter i kroppen, og foreldrene spør om «hva du skal gjøre med livet ditt?». Dette er ekspertenes råd for å bevare julefreden.

Angrip fatter'n før han angriper deg

UiO-rector Svein Stølen deler sine beste tips for å bevare julefreden når temaet «aka-

demiske prestasjoner» dukker opp rundt julemiddagen.

Rektors beste råd?

– Angrep er beste forsvar. Du må gå på offensiven, forteller Stølen til Universitas.

Selv Stølen, med sitt solide fotfeste i akademia – tross alt, han er jo kjemiker –

Angrep er beste forsvar. Du må gå på offensiven

Svein Stølen, UiO-rector

blir dratt inn i middagsbordets evige strid når Universitas spør hva man egentlig skal bruke en bachelor i russisk eller en master i litteraturvitenskap til.

Hans angrepstaktikk er å kaste ballen tilbake til angriperen:

– Det er hjernen min de er ute etter, fatter'n. Hjernen, ideene og kreativiteten! Ville du ikke ansatt meg om du hadde hatt muligheten?, spør Stølen.

Etter et slikt comeback mener Stølen

at «fatter'n» vil skjønne at «det er bedre å holde kjef».

Da Universitas spurte Støle om hvordan man håndterer praten om akademiske prestasjoner som ikke helt gikk etter planen, går han igjen til det teatraliske hjertet:

– Vet du hva, mor? Jeg har truffet denne mannen som er såååå kjekk, morsom og kjærlig, men han er veldig opptatt av Donald Trump og tollsatser. Synes du at jeg skal få barn med ham?

Rektor ved OsloMet, Christen Krogh, har også blitt gitt muligheten til å bidra til å bevare julefreden, men har dessverre ikke besvart Universitas' henvendelser.

– Ta med håndjern!

Den andre trusselen mot julefreden? Din sivilstatus.

Heldigvis er det artist Synne Sørgerd som skal lede oss gjennom julehøytidens snubletråder.

Når du har gitt ut en julelåt om å ha vært så snill at du fortjener en flørt under treet, er det vanskelig å ikke stole på henne. Og hun vet hva hun snakker om: singel i slutten av tjuetårene, flere grader og et studielån større enn søsterens boliglån.

Hennes beste råd til å håndtere slekta er

å gå rett på personangrepet:

– Jeg vet ikke, onkel Espen, hvorfor ble det aldri en ny *babe* etter skilsmissen? Digger ikke damene det vikende hårfestet ditt?

Da blir det nok stille rundt juleribba, påstår hun.

Og for deg som i år fant kjæresten din på det store internettet (les Hinge, Tinder), så har Sørgerd også et tips til hvordan du kan servere dette mer håndterbart:

Løgn.

– Velg en trygg og sannsynlig løgn, f.eks. at dere møttes helt alminnelig på studentpub eller i et rusfritt miljø? Og dere kom i snakk over noe særlig spennende pensum. Etterpå fulgte hen deg trygt hjem og resten er historien dere insisterer på at er sann.

Og bare for å være helt sikre må Universitas spørre:

– Er det fortsatt greit i 2024 å legge ut et *babe*-bilde på Instagram i velurkjole med caption som «venter på deg under juletreet?»

– Ærede dommer, har Norges største studentavis lov til å henge ut single mikrokjendiser i desember? Dere kan hente meg under juletreet. Jeg er hun i velurkjolen. Ta med håndjern!

EKSPERTENE: Fra venstre, Synne Sørgerd, Svein Stølen, Eirik Løkke, Sigrid Rege Gårdsvoll og Anders Kemp.

USA-debatt til julemiddagen

To av landets mest medievante USA-eksperter strides om hvordan man håndterer bestemors Trump-oppheng. Civitas' Eirik Løkke, republikaner, men ikke Trumpist, mener man bør bruke den «vennlige stemmen» under julemiddagen.

– Jeg ville først lyttet nøye og så vennlig som mulig bedt om å høre argumentene, særlig for de som støtter Trump. Deretter ville jeg forklart hvorfor jeg er kritisk, og gitt dem siste ordet, sier Løkke.

Kommentator i Vårt Land, Sigrid Rege Gårdsvoll, derimot, er mer for å dykke ned i diskusjonen.

– Både for å teste egen overbevisning og

Ærede dommer, har Norges største studentavis lov til å henge ut single mikrokjendiser i desember?

Synne Sørgerd, artist

lære av de som er uenige. Vi har godt av å bryne oss på hverandre, mener Gårdsvoll.

Og når hun trenger å avslutte en samtale? Da siterer hun sin gammeltante:

– «Nå snakke vi ikke mer om det er pent vær i dag.» Og nei, det er ingen tegnsetting – hele setningen må sies i ett åndedrag for maksimal effekt.

– Det er på røyker'n det skjer!

Bukser under kjoler og teknisk yttertøy dominerer universitetsområdet. Men hvordan forklare dette hjemme i juleferien? D2s stil-ekspert Anders Kemp har svarene som kan roe ned bekymrede familiemedlemmer.

Kemp anbefaler en diplomatisk tilnærming:

Han foreslår å fortelle familien at kjole over bukser både er praktisk og stilig – varmt ute, komfortabelt inne. Den dyre Arcteryxjakka? En investering som fungerer like bra på forelesning som på tur.

– Og Osprey-sekken redder ryggen din fra tunge pensumbøker, i motsetning til trendy *totebags*, sier han.

Men hva med de nye HF-vanene dine – strikkegensere og sigg? Dette er ikke «har-ry», forsikrer Kemp.

–Og den siggingen din er egentlig mest en festgreie. Litt sosialt motivert også. Det er på røyker'n det skjer hvis du skal møte noen med litt personlighet.

universitas@universitas.no

ANNONSE:

SE DEN PÅ KINO

FRA REGISSØREN AV BROOKLYN

ANDREW GARFIELD

FLORENCE PUGH

WE LIVE IN TIME

Hvert minutt teller

“Den beste kjærlighetshistorien på årevis”
SCREENRANT

“Overraskende morsom”
CINEMA BLEND

“Enormt rørende”
INDIEWIRE

KINOKLUBBENS FILMUTVALG 2024

SE TRAILER

STUDIOCANAL FILM4 CANAL+ OVO SCANBOX

© 2024 STUDIOCANAL SAS - CHANNEL FOUR TELEVISION CORPORATION

ANMELDELSER

Juleølets dype dahler og frydelundefulle halvliterere!

Universitas har testa årets juleøl, for å sikre at du slipper å drikke noe ufy-selig denne jula! For de som overhodet ikke bryr seg om juleølsmak, anbefales det å se på alkoholinvesteringsparameter, som er en indikasjon på hvor godt kjøp ølet er alkoholemessig. Dersom du vil komme i julestemning, anbefales det å lese både beskrivelsen, julefaktoren og den endelige karakteren. Universitas' redaksjon håper denne oversikten over årets juleøl kan gi en pekepinn på hvor du skal gå i butikken for å kjøpe julebordets leskedrikker!

Tekst Sunniva M. Roligheten og Julia Bueso
Foto Sara Aarøen Lien

1 En trist, mørk dahl
E.C Dahls, 0,33, 6%
Literspris: 136,06 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Designet er klassisk og helt fritt for nisser. Innholdet er søtlig, et par panel deltakerer roper «sherry», andre insisterer på at de aner hint av fisk og sur kaffe. Smaken er ikke vond, men ettersmaken er utvilsomt vond. Vi får assosiasjonen kommune-kaffe, som har stått ute i flere dager, og så blitt varmet i mikrobølge uten å ha blitt varm nok. Kaffe Baileys, utbryter en i panelet. Hoder ristes febrilsk i protest. Det bitre dominerer og ølet er daft, som om det har stått åpent hele julebordet...

Karakter:
D+

Julefaktor: høy

4 Her ringnes jula inn!
Rignes, 0,33 liter, 4,6%
Literspris: 96,67 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Moderat

Kombinasjonen av brun flaske og Ringnes-logo gir kanskje litt alkoholi-ker-vibe, men å være i selskap med et par folk som ikke helt vet når de skal slutte å drikke er jo en del av julestria. Tømmer du fire flasker har du plutselig en adventsstake eller dekora-sjon til juletreet! Her finner vi en avstemt bitterhet og et lett preg av knekk. Denne er lett-drikkelig og skummer pas-selig, uten å være en juleøl av det daffe slaget. Den lar deg nyte høytiden uten å straffe deg med en besk kaffeet-tersmak. Universitaspanelet hadde både kjøpt og drukket denne balanserte Ringnes-ølen!

Julefaktor: HØY

Karakter:
A-

2 Norrafor, men ikke innafor
Nordlands juleøl, 0,5 liter, 4,5%
Literspris: 79,80 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Høy

Dette er et juleøl for deg som ikke egentlig har lyst på juleøl, men *må* drikke noe som ser ut som en. Boksens blåfarge minner om blåtimen i blåfjell, og er nok til å gi panelet blanke øyne. Dette ølet er bedre enn det forrige. Den er mer pilsete, og glir lettere ned. Men noe skurrer. Den søte og ka-ramelliserte smaken og det klassiske designet er ikke nok for å overbevise oss om at dette er et juleøl. Navn som vinterøl, adventsøl og romjulsøl flyr veggimellom. Den faller mellom to stoler: ikke god pils, og ikke godt juleøl.

Julefaktor: Lav

Karakter:
C

3 Kast den rett i (tu)borgens vollgrav!
Tuborg, 0,5 liter, 4,7%
Literspris: 75,80 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Høy

Et lekent design som virkelig gir deg jul med din glede og barnlige lyst. Det er det på innsiden som teller, men dette ølet smaker like kommerst som det ser ut. Ølet er surt idet det treffer tunga, og senere vok-ser ettersmaken fram med et hint av lakris. Bitterhe-ten minner umiskjennelig om de halvfulle ølene på fest som folk har puttet snus i. Det er velkomment at ølet har nok kullsyre. «Dette er et upretensjøs øl du kan ta med mange av på fest». Eller er den så stygg at det er pinlig å dra den opp av veska? Panelet reflekterer det politiske klimaet: total splittelse.

Julefaktor: Uttapå, men ikke inni.

Karakter:
D

5 Nå vi trodde dahlen ikke kunne bli dypere
Dahl, 0,33 liter, 4,3%
Literspris: 136,06 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Lukten minner umiddelbart om tåfis, og ølen skummer for mye idet den serveres. Den gir en rar munnfølelse, en uforklarlig nummenhet, og smaker en anelse mugg. Det er litt som å drikke spytt. Noen protesterer, dette er ingen tam øl, den er for bitter. Andre drar oppmerksomhetene mot det koselige designet. Hadde vi vært fra Trondheim ville vi vært stolte av det. Men vi kommer ikke utenom at smaken er dritt. Ølet står seg uansett som en juleøl, og besvarelsen på det er i de minste gyldig.

Julefaktor: Godkjent

Karakter:
D-

6 Aassen går det an å lage noe så dårlig?

Aas juleøl, 0,5 liter, 4,7%

Literspris: 79,80 kr/l

Alkoholinvesteringsparameter: Høy

Drammens store stolthet gir som forventet et Harry Førsteintrykk. Lyserød boks med stygge snøkrystaller får oss til å føle at vi er i bærøl, med bælmene nedpå en bringeheller enn å nippe til en juleøl. Igjen, en juleøl som skummer alt for mye. Lukten er *funky*. Dette er en fruktig og frisk juleøl, men et hint av noe syrlig. Dette er ølen jeg pleide å stjele fra foreldrene mine da jeg var 16, mimrer en paneldeltaker. Det insisteres på at det ubestemmelige med smaken er spør av vaskemiddel, men på en god måte. Kanskje man må være drammenser for å virkelig like dette...

Julefaktor: På den Harry måten

7 Lite? Kall det heller INGENTING

Ringnes lite julebrygg, 0,5 liter, 4,3%

Literspris: 77,80 kr/l

Alkoholinvesteringsparameter: Høy

Panelet tar seg noen slurker, og er unisont enige om at dette er en digg, ja til og med dritgod øl. Denne kan drikkes på fest, den kan drikkes til ribbe. Dette er utvilsomt godt, men smaker det jul? Denne ølen er en sublim masteroppgave i litteraturvitenskap, dessverre innlevert på Matnatfakultetet – kandidaten svarer ikke på oppgaven. Vi savner tyngde, krydder, lakris og kaffesmak. Cøliakere fortjener også julestemning! Det er vanskelig å svare på oppgaven når ølet skal være glutenfri og ha færre kalorier, påpekes det. Men det finnes da glutenfritt krydder?

Julefaktor: fullstendig fraværende

8 Håper denne dahler ned pipa i de tusen hjem

EC Dahls, Lille bjørn juleøl, 4,6%

Literspris: 124,53 kr/l

Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Her har vi juleøl i 0,75 liters glassflaske med et design så luksuriøst at det helst skulle fulgt med en sabel. Vi får følelsen av å ha fast jobb og inntekt. Dessverre har flasken verken champagnekork eller poppe-lyd, som bryter illusjonen og minner oss på at vi fremdeles er studenter. Lukten er god og lakrisen er lett å spore. Denne er brygget med akevitt-krydder, som er merkbart. Smaken minner om IPA. Det skader heller ikke at det er en svær og fin flaske som sendes rundt bordet (*size matters*). Den gode stemningen spres, og alle nikker når en paneldeltaker blir sentimental og sier: Hva handler jula om, om ikke å dele?

Julefaktor: Som om den står i taket!

9 Så kjedelig at man skulle tro den var brygget i regnet

Hansa juleøl, 0,33 liter, 6,5%

Literspris: 120,91 kr/l

Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Dette er angivelig Hansas juleøl, men designet er til forveksling likt en helt alminnelig Hansa premium. Til tross for at flasken er svak, er innholdet sterkt, og fargen mørk. Lukter kaffe og smaker litt kaffegrut. Dette er en ordentlig juleøl, det kan ingen si seg uenig i, men den er for forutsigbar, ja på grensen til kjedelig. Noen paneldeltakere protesterer og påpeker at dette tross alt er en øl som svarer på oppgaven. Igjen er det uenigheten rundt bordet, og vi får bekreftet at eksamenskarakteren din i stor grad avhenger av sensor.

Julefaktor: Absolutt høy

10 Pass deg så du ikke bukker under

Rignes julebukk, 0,33, 9%

Literspris: 151,21 kr/l

Alkoholinvesteringsparameter: Lavere

Kanskje er vi positivt innstilt på grunn av den høye alkoholprosenten, men denne gjør seg utvilsomt godt som julepynt også! Frem til lukten siver inn i neseborene: våt grevling. Det skjæres grimaser. Munnfølelsen er fyldig og smaken flerfoldig, her har produsenten tatt oppgaven juleøl på alvor. Et segment av panelet mener den oppfyller alle krav til en juleøl, og trekker fram den deilige karamellsmaken. Et annet segment mener at denne smaker dårlig espresso martini, eller knekk med et hint av svette. Denne ølen gir meg sure oppstøt, klager en paneldeltaker. Men det er verdt det, fastslår en annen. Dette er en seig, søt og sur voksenøl for deg som digger juleøl.

Julefaktor: For høy...

11 Her har man derivert og funnet dahlens absolutte bunnpunkt!

Dahls julebrygg, 0,5 liter, 4,6%

alkohol

Literspris: 93,80/l

Alkoholinvesteringsparameter: Moderat

Dahls julebrygg kommer i en gullfarget boks, som får den til å se veldig billig ut, og lukter det vi tror Trøndelag lukter. Ølen har en dominerende brøds smak, med en bitter ettersmak. Lukten gir assosiasjoner til promp, kompost og spy – en forråtnelsesprosess har utvilsomt funnet sted. Lukten er heldigvis verre enn smaken. Men det er lite julepreg å spore, og denne ølen holder ikke mål. Man trenger ikke ha hatt kalkulus for å skjønne at dette er kveldens bunnpunkt. Den drikkes kun fordi den er gratis.

Julefaktor: For lav når smaken er så ræva

12 En macktdemonstrasjon fra nord!

Mack juleøl, 0,5 liter, 4,5%
Literspris: 79,80 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Høy

Designet på Macks juleøl har alle de tradisjonelle jule-elementene og er amerikansk i uttrykket – det er litt vel mye som foregår. På etiketten erklæres ølet for «det klassiske juleølet». Her savner panelet kildehenvisning. Men den har en frisk smak og nok kullsyre. Den smaker skikkelig juleøl, mener en paneldeltaker. Den smaker billig juleøl, mener noen andre. Den smaker helt passe mye juleøl, mener en tredje. Dette er utvilsomt en digg øl, selv om de lærde strides om hvorvidt den er julete nok.

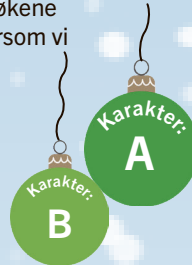
Julefaktor: Ikke spør

14 Julefryd, evig fryd, hellig sang med himmelsk lyd!

Frydenlund juleøl, 0,5 liter, 4,6%
Literspris: 79,80 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Høy

Dette minner oss om teksten i «Glade jul»: et classy og enkelt uttrykk. Frydenlund holder det ekte. Dette er en ekte juleøl som oppfyller alle vurderingskriteriene. Smaken er litt bitter, eller kanskje heller litt besk, med et spor av sur kaffe, noe som avbalanseres av et julete krydderpreg. Noen mener denne ølen er helt midt på treet, men smaksløkene deres er sannsynligvis ukalibrerte ettersom vi nettopp har drukket julesider.

Julefaktor: Høy

16 Denne sager panelet i to...

Sagene sterk jul, 0,33 liter, 6,5%
Literspris: 167,58 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Denne kunne sett ut som et hvilket som helst Sagene-øl, bare at de har valgt seg den styggeste fargen etter snusboksgrønn. Lukta minner overraskende nok om bringebærcider, mens smaken utvilsomt minner om sigaretter. Det er mye kullsyre og en røkt smak. Noen på Sagene Bryggeri har nok glemt igjen siggen sin i denne... Men vi tilgir den belastede bydelen. Den eneste med smaksløker som opplever denne ølen som god, er selvfølgelig drammenseren. Men vi tilgir henne også, med hennes belastede oppvekst.

Julefaktor: Bare om du kjederøyker

13 Alle som hater juleøl grever nå juleøl...

Grevens julesider, 0,5 liter, 4,7% alkohol
Literspris: 94,90 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: moderat

Kveldens første julesider møtes med skrekkblandet fryd. Designet er generisk og kjedelig, og får oss til å tenke på stygge julegensere. Fargen på innholdet er selvlýsende, og de både lukter og smaker syntetisk bringebær – det minner mer om funsaft enn jul. Det er sikkert dette 15-åringene i Nord-Norge drikker. Det smaker som sure føtter og juleskum som har smeltet, fordi du har glemt julestrømpa foran peisen. Samtidig: Dette er bare en digg rød julebrus med alkohol, og hva er så galt med det? En mannlig paneldeltaker tar ordet: Jeg kunne kjøpt den, men jeg ville vært flau.

Ølfaktor: Ikke-eksisterende

Julefaktor: Lav

15 11 prosent stigning i denne dahlen!

Dahls julemysteriet, 0,33 liter, 11%
Literspris: 209,09 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Ekstremt lav

Den brune etiketten står i stil med den høye alkoholprosenten og den sterke smaken. Den er ikke like ille som fryktet, tvert imot. Den smaker schnapps, eller i hvert fall en eller annen form for sprit med et hint av kaffe, samtidig som den er søt. Denne gangen svarer Dahls presist og utfyllende på oppgaven. Dette er en hardcore juleøl for de som vil raskt til toppen og tåler høy puls. Det er som alltid noen dissidenter i panelet, som utbryter «helt jævlig» og «espresso martini», men vi bryr oss ikke lenger så mye om mindretallet. Dette er en byggvin, hva nå enn det er.

Julefaktor: Like høy som pulsen min
Karakter: B for de bløte, A for de action-søkende

17 Om Märtha Louise var konge

Dahls kong vinter, 0,33 liter, 7%
Literspris: 209,09 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Ekstremt lav

Dette ølet gir ikke noe godt førsteinntrykk. Navnet er corny, og Dahls ser ut som de har brukt «fade»-funksjonen i powerpoint der det hvite på etiketten går over i blått, med noen malplasserte gule elementer. Dette er mer vinter enn jul, kanskje aller mest afterski. Noen beskriver ølet som *ålreit*. Smaken har et hint av guinness og kamferdraps, med en uheldig ettersmak av kaffegrut. På tross av det ufattelige stygge uttrykket, er noen godt fornøyd. Spør noen hva jeg skal ha på butikken kan jeg godt svare 3 Kong Vinter, sier en begeistret paneldeltaker. Vi anbefaler at den drikkes i januar og at Dahls heller setter noen tredjeklassinger med ChatGPT til å lage neste års etikett.

Julefaktor: I hvert fall ikke uttapå, men kanskje inni.

18 Midt på treet lyd i disse klokkene
Ringnes juleøl sterk, 0,33 liter, 6,3%
Literspris: 126,97 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Det ringes kanskje inn til jul av dette ølet, for den har høy julefaktor utseendemessig, med et klassisk blått design med en koselig vinterlandsby. Innholdet skuffer heller ikke, og vi rekker å notere at ølet beskrives som friskt, letttdrikkelig, søtt og godt, før det veives kraftig med armene og ristes på hodet. Noen synes ølet, med sin enkle, friske smak har lav julefaktor. Andre insisterer på høy julefaktor. Forvirringen fortsetter.

Julefaktor: Ingen klar klang

20 Sagene død jul
Sagene rød jul, 0,33 liter, 4,7%
Literspris: 111,82 kr
Alkoholinvesteringsparameter: moderat/lav

Fargen på etiketten, som burde vært julerød, er burgunderrød. Utseende minner oss mer om teglstein enn jul, og julevibben er fraværende. Det smaker ikke engang av å knuse kapitalisme... Det vises blant enkelte at dette er godt juleøl, kjempegodt til og med: «Den er fin å ha med på midtdag, jeg kunne drukket mer», men vi velger å ikke høre på dem. Dette er ikke Sagene rød jul. Det er Sagene som dreper jula. Å beskrive den med ett ord er enkelt: lort.

Julefaktor: INGEN

22 Om Marius Høiby var både greve og julebrus
Grevens julesider, 0,5 liter, 4,7%
Literspris: 89,80 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: høy/moderat

Dette er en gullfarga boks som utvilsomt forsøker å fremstå mer keeg enn den er. Kan noen fortelle oss hva «gyllen fruktsmak» betyr? Dette her smaker som om noen på Starbucks har pumpa alle tilgjengelige siruper oppi Hamar julebrus. Men uten tilsatt sukker, da. Eventuelt kunne du mikset julebrus, karamellpudding og smørbukk i en shaker og fått dette produktet. Alkoholsmaken er fraværende, noe som gjør den skummel. Den stryker ihvertfall på oppgaven «beste juleøl».

Julefaktor: For meget

19 Sensorkonflikt: Må juleøl ha alkohol?
Sagene hvit jul, 0,33 liter
Literspris: 57,60 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: 0

Med en ørliten stjerne på det minimalistiske røde og hvite designet, utpeker denne seg som ett av Sagene bryggeris bedre design. Et søtt, skandinaviske uttrykk som faller i smak hos panelet. Det finnes ingen annen måte å beskrive innholdet på enn grønn te med kullsyre. Allerede ved første slurk påstår flere at dette må være stryk fordi det ikke smaker jul. Det er godt øl, men ikke juleøl. Ølet har uansett INGEN julefaktor og stryker.

Julefaktor: KUN uttapå

21 Bare å ta av seg hatten, og alle de andre klærne!
Jacobsen Golden Naked Christmas Ale, 0,75 liter, 7,5%
Literspris: 163,87 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: Lav

Dette ølet vant fjorårets test. Forventningene er høye. Den er hot både på innsida og utsida. Om den var julepynt kunne den vært solgt på Norway Designs. Den popper når vi åpner den, og det er stjerne i marginen. Ølet har en mild smak, velbalansert og med hint av vanilje. Til og med paneldeltakerne som ikke liker øl, liker Jacobsen Golden Naked. Denne kan du med god samvittighet gi til noen i gave.

Julefaktor: Joda

23 Denne gjør deg ikke kukkelimunke
Munkholm, 0,33, 0%
Literspris: 26,97 kr/l
Alkoholinvesteringsparameter: 0

23 øl senere har panelet smuldret opp. Vi hører både A, C, B, D, E og F i kor. Det påstås at denne har høy julefaktor, og det lover jo godt for de som må kjøre denne jula. Andre mener den smaker øl og farris. Designet er tiltalende og julete. Det er greit å ta bort alkoholen, men må kullsyra også gå? spør noen med kritisk tone. Andre mener smaken minner om fiber-cornflakes og er udrikkelig. Vi lurar på om sensorer kan rette eksamener med denne promillen.

Julefaktor: HØY

